Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), judecătorul Alexei Paniș
Dosarul nr. 3a-1011/21
2-20005784-02-3a-01092021

D E C I Z I E

27 septembrie 2023 mun. Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Veronica Negru
Judecătorii Ecaterina Palanciuc și Ina Dutca
Grefier Ana Roșu

examinând în ședință publică apelurile declarate de Primarul General al mun.Chișinău și Ministerul Educației, Culturii și Cercetării împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 26 mai 2021, emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de ***** împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Primarului General al mun.Chișinău, terți Asociația Obștească ”Centrul de Urbanism”, *****și Agenția Proprietății Publice privind anularea actelor administrative individuale defavorabile

c o n s t a t ă:

Circumstanțele cauzei:

1. La data de 15 ianuarie 2020 *****” s-a adresat în instanța de judecată cu acțiunea în contencios administrativ împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Consiliului Național al Monumentelor Istorice privind anularea actelor administrative individuale defavorabile.
2. În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, în cadrul şedinţei nr.12 din 19.07.2018, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Educaţie, Culturii şi Cercetării a avizat schiţa de proiect privind construirea unui centru social-cultural de agrement, cu parcări subterane, amplasat pe str.Maria Cebotari, nr.20, mun.Chişinău, beneficiar *****”, iar în cadrul şedinţei nr.1 din 17.01.2019, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice a aprobat proiectul de execuţie al Centrului social-cultural specificat mai sus.
3. Menționează reclamanta că, avizele Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice, adoptate în cadrul şedinţei nr.12 de 19.07.2018 şi a şedinţei nr.1 din 17.01.2019, au fost aprobate de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării, fiind eliberate reclamantei *****în conformitate cu prevederile pct.20 din HG nr.73 din 31.01.2014 privind aprobarea Regulamentului de organizare şi funcţionare a Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice.

4. Indică reclamanta că, în baza avizelor aprobate de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării, la data de 18.12.2018, Primăria mun.Chişinău a eliberat certificatul de urbanism pentru proiectare nr.814/18 pentru construirea unui centru multi-funcţional (social-cultural şi de agrement), pe terenul cu ***** din contul demolării construcţiilor cu numerele cadastrale: ***** amplasate pe str.Maria Cebotari, nr.20, mun.Chişinău, în beneficiul *****", astfel încât avizele Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice, aprobate în cadrul şedinţelor nr.1 din 17.01.2019 şi nr.12 din 19.07.2018 sânt definitive şi irevocabile.
5. Relatează că, în cadrul şedinţei din 16.10.2019, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării, a revocat deciziile şi avizele aprobate în cadrul şedinţelor nr.1 din 17.01.2019 şi nr.12 din 19.07.2018 pentru schiţa de proiect şi proiectul de execuţie privind construirea unui centru socio-cultural şi de agrement în str.Maria Cebotari, nr. 20, mun. Chişinău (regim de înălţime proiectat - 8 niveluri supraterane: (2S+D+P+7E).
6. Punctează că, în motivarea deciziei de revocare, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice a invocat că, avizele adoptate anterior de Consiliu, sânt ilegale şi încalcă flagrant art.13 din Legea ocrotirii monumentelor şi pct.13 din Regulamentul de organizare şi funcţionare al Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice.
7. Invocă reclamanta că, decizia Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice din 16.10.2019 în privinţa anulării avizelor pozitive de aprobare a schiţei proiect şi a proiectului de execuţie, expuse anterior de acelaşi Consiliu şi aprobate de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării, afectează nemijlocit drepturile definitive şi interesele *****", însă aceasta nu a fost invitată la şedinţa din 16.10.2019.
8. Nefiind de acord cu revocarea avizelor Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice, aprobate în cadrul şedinţelor nr.1 din 17.01.2019 şi nr. 12 din 19.07.2018, reclamanta a depus cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei de revocare a avizelor şi deciziei MECC de aprobare a acestora.
9. Reliefează că, prin scrisoarea nr.08/5-09/7258 din 16.12.2019, Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării a informat reclamanta despre respingerea cererii prealabile, invocând în acest sens că, la momentul executării proiectului de execuţie în cadrul şedinţelor nr.1 din 17.01.2019 şi nr.12 din 19.07.2018, care a fost aprobat de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării, a fost instituit Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice în componenţă nouă, iar ultimul, a revocat avizele adoptate în beneficiul *****" pe motiv că, construirea centrului de agrement va rupe în mod vădit echilibrul existent şi integritatea perimetrului Grădina Publică "Ştefan cel Mare şi Sfânt", spaţiu protejat de Legea ocrotirii monumentelor.

10. Subliniază reclamanta că, conform art.10 alin.(1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.
11. Totodată, specifică că, pct.20 din Hotărârea Guvernului nr.73, prevede expres că, avizul se adoptă de către Consiliu, iar Ministerul Culturii îl aprobă şi îl eliberează solicitantului, iar potrivit art.125 alin.(4) Cod administrativ, actele supuse aprobării produc efecte juridice doar din momentul aprobării exprese sau tacite.
12. Subsecvent, cu referire la prevederile art.10 şi art.125 Cod administrativ, menţionează că, avizarea schiţei de proiect, cod SP01/15-17.01.2019, aprobat de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării la 21.01.2019, constituie act administrativ individual şi produce efecte juridice începând cu data de 21.01.2019, respectiv, acesta poate fi contestat în ordinea şi termenul prevăzut de legislaţia privind contenciosul administrativ.
13. Sub acest aspect, indică că, potrivit art.14 din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000 (legea specială în vigoare la data emiterii actelor administrative vizate în speţă), persoana care se consideră vătămată într-un drept al său recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.
14. În aceiași ordine de idei, indică că, termenul de 30 zile constituie termen de prescripție. Sub acelaşi aspect, în contextul normei precitate, se reţine că, avizul Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice din cadrul şedinţei nr.12 din 19.07.2018, aprobat de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării urma a fi contest până la data de 19.08.2018, iar avizul Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice din cadrul şedinţei nr.1 din 17.01.2019 - până la data de 21.02.2019.
15. Specifică reclamanta că, extrasul informativ din procesul-verbal al şedinţei Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării nr.16 din 16.10.2019 relevă că, demersul înaintat de un grup de reprezentanți ai societăţii civile referitor la imobilul din str.Maria Cebotari, nr.20 a fost depus la data de 15.10.2019 și prin urmare, revocarea avizelor este pasibilă de respingere, aceasta fiind nefondată şi depusă cu încălcarea termenului de prescripție, decizia contestată fiind una lipsită de consistență juridică.
16. Indică că, în motivarea anulării deciziei Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice din 16.10.2019, se menţionează că, nu are competenţa legală de a abroga acte administrative cu efect retroactiv.

17. Totodată, cu referire la prevederile legale ale art.30 alin.(1) şi (2) Cod administrativ, menționează că, conform căruia autorităţile publice nu pot întreprinde măsuri cu efect retroactiv, ori care să afecteze situaţiile juridice definitive sau drepturile dobândite, decât cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.
18. În acelaşi sens, învederează că, competenţele Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice, sânt prevăzute exhaustiv la pct.12 a Hotărârii Guvernului nr.73 privind aprobarea Regulamentului de organizare şi funcţionare a Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice din 31.01.2014 (în vigoare din 07.02.2014).
19. Subsecvent, evidențiază că, norma legală enunțată prevede expres că, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice are doar competenţe de avizare a documentaţiei cu privire la construcţiile existente sau noi în zonele protejate și reieşind din condiţiile speţei, raportate la prevederile art.16 alin.(2) - (5) din Legea privind ocrotirea monumentelor nr.1530-XI1 din 22.06.1993 şi Hotărârea Guvernului nr.73 privind aprobarea Regulamentului de organizare şi funcţionare a Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice din 31.01.2014, se denotă că, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice nu are competenţa de a anula aprobarea Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării în privinţa schiţei de proiect şi a proiectului de execuţie, prin urmare, revocarea unui act administrativ individual, înafara competenţelor legale, impune ca efect juridic obligaţia Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării de a anula decizia Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice din cadrul şedinţei nr.16 din 16.10.2019 cu privire la abrogarea avizelor anterioare, în contextul în care acestea au produs efecte juridice, iar careva probe care să ateste temeiuri de nulitate a actelor administrative enunțate supra, nu au fost prezentate.
20. Consideră reclamanta că, nu pot fi reţinute argumentele invocate de către Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice precum că, decizia din cadrul şedinţei nr.16 din 16.10.2019 se întemeiază în baza Deciziei Consiliului mun.Chişinău nr.6/28 din 27.06.2013 cu privire la precizarea hotarelor Grădinii Publice ”Ştefan cel Mare şi Sfânt” şi ale Scuarului Catedralei şi planuri cadastrale, or, luând act de Decizia menționată supra, se atestă că, aceasta este adoptată în conformitate cu prevederile art.14 alin.(2) lit.b) Legea privind administraţia publică locală nr.436 din 28.12.2006.
21. Indică că, norma precitată, stabileşte competenţa consiliului local de a administra bunurile domeniului public şi ale celui privat ale satului (comunei), oraşului (municipiului). În acest sens, norma legală invocată, nu prevede dreptul Consiliului municipal de a stabili sau preciza hotarele zonelor protejate prin prisma Legii privind ocrotirea monumentelor. Prin urmare, concluziile Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării sunt contradictorii în raport cu circumstanţele cauzei.

22. Reliefează reclamanta că, potrivit art.12 din Legea privind ocrotirea monumentelor, organele de stat pentru ocrotirea monumentelor, de comun acord cu Ministerul Economiei şi Infrastructurii, Academia de Ştiinţe întocmesc lista zonelor de protecţie ale monumentelor şi o propun spre confirmare Guvernului, prin urmare Decizia CMC nr. 6/28 nu este o probă concludentă pentru revocarea actelor administrative individuale din 17.01.2019 şi din 19.07.2018.
23. Opinează că, nu pot fi reţinute nici argumentele invocate de Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice precum că, terenul nr.cadastral 0100520.184 este parte inalienabilă a monumentului istoric Grădina Publică ”Ştefan cel Mare şi Sfânt”, în contextul în care lipsesc careva înscrieri în registrul bunurilor imobile în acest sens. Or, potrivit art.435 şi art.507 Cod Civil, pentru opozabilitatea condiţiei de inalienabilitate, trebuie respectate formalităţile de publicitate prevăzute de lege, adică interdicțiile se notează în registrul bunurilor imobile.
24. Precizează reclamanta că, terenul cu nr.cadastral 0100520.184 are modul de folosinţă ”pentru construcţie” şi nu face parte din terenul grădinii publice cu modul de folosinţă ”amenajat”, or, din datele cadastrale nu rezultă situaţia de drept şi de fapt că, terenul ***** este parte a monumentului istoric Grădina Publică ”Ştefan cel Mare şi Sfânt”.
25. Evidenţiază că, datele din registrul bunurilor imobile şi planul geometric de încadrare în teritoriu, demonstrează că, terenul atribuit pentru construirea centrului social-cultural şi de agrement din str. Maria Cebotari, nr. 20, mun. Chişinău este amplasat înafara hotarelor şi limitelor istorice ale Grădinii Publice ”Ştefan cel Mare şi Sfânt” şi ale Scuarului Catedralei. Mai mult decât atât, planurile cadastrale, Decizia Consiliului mun. Chişinău nr. 6/28 din 27.06.2013 cu privire la precizarea hotarelor Grădinii Publice ”Ştefan cel Mare şi Sfânt” şi ale Scuarului Catedralei au fost accesibile Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice la data eliberării avizelor din 17.01.2019 şi din 19.07.2018, careva încălcări ne fiind constatate, astfel că, decizia Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice din 16.10.2019 este tendențioasă, lipsită de suport probatoriu şi juridic.
26. Cere, reclamanta *****” anularea deciziei Consiliului Național al Monumentelor Istorice din cadrul ședinței nr.16 din 16.10.2019, în privința abrogării avizelor pozitive al Consiliului Național al Monumentelor Istorice aprobate în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018 pentru schița de proiect și proiectul de execuție privind construirea unui centru social-cultural și de agrement în str.Maria Cebotari, nr.20, mun.Chișinău, și anularea aprobării Ministrului Educației, Culturii și Cercetării din 18.10.2019 a deciziei Consiliului Național al Monumentelor Istorice din cadrul ședinței nr.16 din 16.10.2019.
27. La data de 20 martie 2020, *****” a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Primăriei mun.Chișinău privind anularea actului administrativ, solicitând anularea dispoziției viceprimarului mun.Chișinău, Chironda Victor

nr.883-d din 24.12.2019 cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018.

28. În motivarea acțiunii, a indicat că, la data de 18.12.2018, Primăria mun.Chişinău a eliberat reclamantei *****” certificatul de urbanism pentru proiectare nr.814/18, prin care autoritatea publică locală a certificat elaborarea documentaţiei de proiect pentru construirea unui centru multi-funcţional (socio-cultural şi de agrement) pe terenul cu *****, din contul demolării construcţiilor cu numerele cadastrale 0100520184.01- 0100520184.04, situat în mun. Chişinău, sect. Buiucani, str. Maria Cebotari, nr.20.
29. Subsecvent certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018, autorităţile publice de specialitate au avizat şi au eliberat *****” proiectul de execuţie privind construirea unui centru social-cultural şi de agrement la adresa: str. Maria Cebotari, nr. 20, mun.Chişinău (regim de înălţime proiectat - 8 niveluri supraterane (2S+D+P+7E). Prin urmare, certificatul de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018 a produs efecte şi situaţii juridice definitive pentru *****”.
30. Susține reclamanta că, potrivit paginii web a Primăriei mun.Chişinău, la demersul Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării nr.05/2-09/6488 din 13.11.2019, viceprimarul Victor Chironda a emis Dispoziţia nr.883-d din 24.12.2019 ”cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018”, *****” ne fiind înştiinţată despre temeiurile de fapt şi de drept, înscrisurile pe care se bazează demersul Ministerului Educaţiei, Cercetării şi Culturii şi dispoziţia viceprimarului mun. Chişinău.
31. Indică că, deşi dispoziţia viceprimarului Victor Chironda nr.883-d din 24.12.2019 vizează şi afectează direct drepturi şi situaţii juridice definitive pentru *****”, ultima nu a fost audiată sau invitată în şedinţa de examinare a cererii prealabile depusă de Ministerului Educaţiei, Cercetării şi Culturii, ceea ce constituie o încălcare a procedurii de soluţionare a cererilor stabilite de Codul administrativ.
32. Menţionează că, în acord cu art.169 Cod administrativ, dacă anularea sau emiterea unui act administrativ individual în cadrul procedurii prealabile dezavantajează persoane terţe, atunci atragerea lor în procedură şi audierea înainte de soluţionarea cererii prealabile sânt obligatorii, în consecinţă având în vedere că Dispoziţia nr. 883-d din 24.12.2019, a fost emisă cu încălcarea procedurii administrative şi în condiţii de privare a *****” de dreptul de a prezenta argumente şi probe în favoarea poziţiei sale, conchide că, actul administrativ individual defavorabil enunțat supra, este ilegal şi pasibil de anulare în întregime.
33. La data de 07 mai 2020, reclamanta *****” a depus cerere de completare, prin care a indicat că, pârâtul nu a respectat etapele procedurii administrative, adăugând înscrisuri dobândite după finalizarea procedurii administrative, fapt

care denotă că, procedura administrativă a fost viciată, iar actul contestat este nul.

34. Subliniază că, în dosarul administrativ nu a fost indicată nici data inițierii procedurii administrative și nici data finalizării acesteia.
35. Învederează că, în conformitate cu reglementările art.69 alin.(2) Cod administrativ, pârâtul era obligat să inițieze procedura administrativă la data depunerii petiției de către reprezentanții societății civile, adică la data de 15.10.2019, iar în acord cu norma prevăzută la art.78 alin.(1) Cod administrativ, pârâtul era obligat să finiseze procedura administrativă odată cu emiterea actului administrativ individual, adică la data de 16.10.2019.
36. Cu referire la prevederile art.82 alin.(1) Cod administrativ, indică că, odată cu inițierea procedurii administrative, pârâtul este obligat să întocmească un dosar care va conține toate documentele ce se referă la procedura în cauză.
37. Precizează că, la caz, la dosarul administrativ au fost adăugate înscrisuri obținute de către pârât după finalizarea procedurii administrative, și anume: Dispoziția Viceprimarului mun.Chișinău, Victor Chironda nr.883-d din 24.12.2019 cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18, acest act fiind irelevant pentru procedura administrativă.
38. Totodată, au fost adăugate și înscrisuri certificate de către avocatul reclamantei la data de 15.01.2020, acestea fiind depuse de către reclamantă la data inițierii acțiunii de contestare în instanța de judecată, aceste înscrisuri fiind dobândite de către pârât nu mai devreme de 15.01.2020, situație care confirmă cu certitudine că, dosarul administrativ a fost întocmit după finalizarea procedurii administrative, ceea ce constituie o încălcare vădită a normelor de procedură, iar drept consecință, decizia CNMI din 16.10.2019 de revocare a avizelor anterior aprobate fiind nulă.
39. Indică că, pârâtul nu a clarificat și nu a elucidat circumstanțele de fapt și de drept pe care petiționarii și-au întemeiat cererea de revocare a avizelor din 19.01.2018 și din 17.01.2019, or, potrivit art. 85 alin. (3) Cod administrativ, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, Codul administrativ punând în sarcina autorității publice obligația de a elucida circumstanțele emiterii actului administrativ individual, de a se conduce de probe, a audia participanții, martorii și specialiștii, de a cerceta probe pe care le consemnează în procesul-verbal, conform art.87 alin.(2), art. 90, 92, 93 Cod administrativ.
40. Menționează că, în urma studierii dosarului administrativ, a constatat că, la dosar lipsesc careva mențiuni despre administrarea și cercetarea unor probe care să ateste temeiuri de fapt și de drept pentru anularea actelor administrative irevocabile, lipsind de asemenea și concluziile specialiștilor, care ar demonstra că, edificarea construcției ar afecta integritatea și imaginea zonei protejate.

41. Relatează că, extrasul din Registrul cadastral al deținătorilor de teren din 06.12.2013, atestă că, destinația terenului cu nr.cadastral 0100520184 este pentru construcții, fiind de asemenea stabilit că, pe terenul în cauză, mai sânt edificate și alte construcții, astfel că, avizele Consiliului Național al Monumentelor Istorice, aprobate în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018 sânt legale, emitentul ne fiind în drept de a le anula la data de 16.10.2019, ultimul ne având competența legală de a verifica controlul legalității și de a anula acte administrative irevocabile aprobate de către MECC RM și pe motiv de lipsa temeiurilor de fapt și de drept pentru anularea acestora.
42. Indică reclamanta că, avizul nr.41 privind repartizarea lotului de pământ pentru construcții, eliberat de Centrul de Sănătate Publică și Avizul nr.01-31/83 privind coordonarea atribuirii terenului pentru amplasarea și proiectarea obiectului, eliberat de Inspectoratul Ecologic de Stat, anexat la dosarul administrativ, stabilesc cu certitudine că, terenul cu nr.cadastral 0100520184, cu suprafața de 0,23236 ha, intravilan, pentru construcții, situat în mun.Chișinău, str.Maria Cebotari 20, este apt pentru proiectarea unui centru social-cultural și de agrement, avizele enunțate supra fiind valabile și irevocabile, iar în lipsa unor probe sau circumstanțe noi, care să demonstreze contrariul, pârâtul nu era în drept să anuleze propriile avize, aprobate în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018.
43. Astfel, indică reclamantul că, ținând cont de faptul că, actele enumerate anterior, au fost anexate la dosarul administrativ după finalizarea procedurii administrative, se denotă cu certitudine că, decizia de revocare a avizelor a fost emisă fără examinarea și elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept relevante cazului, și pe cale de consecință, Decizia Consiliului Național al Monumentelor Istorice din 16.10.2019 și aprobarea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării din 21.01.2019, sânt lipsite de suport juridic și probatori, fiind emise în contradicție cu principiul securității raportului juridic (art.art.21, 29,30 alin. (2) Cod administrativ).
44. Reiterează de asemenea că, pârâtul nu a înștiințat persoanele, ale căror drepturi pot fi afectate, despre inițierea procedurii de executare și în ordinea de idei descrisă, solicită anularea deciziei Consiliului Național al Monumentelor Istorice din cadrul ședinței nr.16 din 16.10.2019, în privința abrogării avizelor pozitive al Consiliului Național al Monumentelor Istorice aprobate în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018 pentru schița de proiect și proiectul de execuție privind construirea unui centru social-cultural și de agrement în str.Maria Cebotari, nr.20, mun.Chișinău, și anularea aprobării Ministrului Educației, Culturii și Cercetării din 18.10.2019 a deciziei Consiliului Național al Monumentelor Istorice din cadrul ședinței nr.16 din 16.10.2019.
45. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 10 iunie 2020, s-a transmis spre conexare dosarul civil nr.3-745/2020, la acțiunea înaintată de

*****împotriva Primăriei mun. Chișinău privind anularea actului administrativ, cu dosarul civil nr. 3-110/2020, la acțiunea înaintată de *****împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Consiliul Național al Monumentelor Istorice privind anularea actelor administrative (f.d.135-136 vol. 2).

46. Prin încheierea protocolară din 04 septembrie 2020, s-au atras în proces, în calitate de terți, AO ”Centrul de Urbanism” și *****(f.d.165, vol.I).
47. La data de 23 septembrie 2020, reclamanta *****” a depus cerere de completare a acțiunii, prin care a indicat că, în cadrul ședinței de judecată din 04.09.2020, a recepționat dispoziția Viceprimarului Victor Chironda nr.353-d din 21.07.2020 cu privire la completarea dispoziției nr. 883-d din 24.12.2019 ”Cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr. 814/18 din 18.12.2018” și dosarul administrativ nr. 353-d din 21.07.2020.
48. Indică că, prin Dispoziția enunțată supra, au fost înlăturate greșelile de procedură și formă, admise la anularea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018, și anume, s-a adăugat motivarea revocării actului administrativ și a fost întocmit un dosar administrativ suplimentar.
49. Susține că, în urma studierii înscrisurilor anexate la dosarul administrativ nr. 353-d din 21.07.2020 și conținutul dispoziției viceprimarului nr. 353-d din 21.07.2020, în raport cu circumstanțele de fapt ale cauzei, constată încă o dată că, decizia de revocare a certificatului de urbanism nr. 814/18 conține mai multe vicii de formă și procedură.
50. Relatează că, actul administrativ de revocare al certificatului de urbanism nr.814/18 nu este motivat, după cum prevede expres art.118 alin.(3) și art.31 Cod administrativ, aceasta fiind una obligatorie, în calitate de parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.
51. Menționează de asemenea că, potrivit art.120 alin.(1) Cod administrativ, un act administrativ individual emis sau confirmat în scris, trebuie să cuprindă motivarea deciziei luate. Corespunzător, viceprimarul era obligat încă la data revocării certificatului de urbanism să indice motivele de fapt și de drept pe care își întemeiază decizia, astfel că, dispoziția nr.353-d din 21.07.2020 și dispoziția nr.883-d din 24.12.2019 sânt arbitrare și contrare legii.
52. Indică că, dosarul administrativ nr.353-d din 21.07.2020 constituie o probă concludentă, prin care se demonstrează că, actul administrativ individual contestat a fost emis în lipsa inițierii unei proceduri administrative efective, fiind încălcat principiul cercetării din oficiu, care presupune că, autoritatea publică, înainte de a adopta un act administrativ individual, este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu, potrivit art. 22, 85-87 și 169 Cod administrativ și să ofere participanților la procedura administrativă, posibilitatea de a participa la procedura administrativă, la cercetarea stării de fapt, înainte de emiterea actului administrativ individual defavorabil, situație ce nu a avut loc în speță, astfel

*****” fiind lipsită de dreptul de a-și apăra poziția și drepturile definitive în fața autorităților publice, ceea ce constituie o încălcare a principiului securității raporturilor juridice.

53. Remarcă că, la emiterea dispoziției viceprimarului Victor Chironda nr.353-d din 21.07.2020 cu privire la completarea dispoziției nr. 883-d din 24.12.2019 ”Cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018”, s-a indicat că, nu au fost elucidate și apreciate incomplet înscrisurile relevante cazului, ce a condus la emiterea unor acte ilegale și pasibile anulării.
54. Învederează că, din conținutul planului de situație al terenului, anexat la certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 409i/18 din 04.10.2019, rezultă că, terenul cu nr. cadastral 0100520184 și construcțiile cu nr.cadastrale ***** din str.Maria Cebotari, 20, mun.Chișinău, sânt amplasate în afara Grădinii Publice ”Ștefan cel Mare și Sfânt”.
55. Invocă că, atât planul de amplasare al imobilului, anexat la certificatul de urbanism informativ nr.559/18 din 23.07.2018, cât și Regulamentul local de urbanism al orașului Chișinău, aprobat prin Decizia Consiliului mun.Chișinău nr. 22/40 din 25.12.2008, atestă că, terenul cu nr. cadastral 0100520184 și construcțiile cu nr. cadastrale ***** din str. Maria Cebotari 20, mun. Chișinău, sânt amplasate în zona cu codul ”C3-c”, cu funcțiuni comerciale în zone centrale (se referă la zonele în care nu sânt permise vânzarea cu amănuntul, birouri, recreere, servicii, manufactură mică) și prin urmare, actele normative nu interzic construirea unui centru multi-funcțional din contul demolării construcțiilor existente și respectiv, anularea certificatului de urbanism pentru proiectare nr. 814/18 din 18.12.2018 este arbitrară și ilegală.
56. Cu referire la conținutul extrasului din Registrul cadastral al deținătorilor de teren din 06.12.2013, indică că, acesta atestă că, potrivit deciziei Consiliului mun.Chișinău nr.6/28 din 27.06.2013, terenul cu nr.cadastral 0100520184, cu suprafața de 0,1942 ha, are destinația de construcție, cafenea, prin urmare, certificatul de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018 a fost eliberat cu respectarea regimului arhitectural-urbanistic, ne fiind stabilite careva temeiuri de anulare a acestuia.
57. Susține reclamanta că, la data de 03.07.2020, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al RM a informat despre faptul că, în arhiva ministerului, nu este dosarul monumentului istoric Grădina Publică ”Ștefan cel Mare și Sfânt” și prin urmare, se impune concluzia că, demersul MECC al R.Moldova cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare, este lipsit de suport probatoriu, or, art.93 alin.(2) Cod administrativ, instituie expres obligația autorității de a proba faptele atribuitei sferei sale, pe care își întemeiază concluzia, iar în lipsa unui dosar sau a unor probe concludente, lipsesc respectiv temeiurile de revocare al actelor administrative irevocabile.

58. Mai evidențiază reclamanta că, dispozițiile contestate se bazează pe faptul că, certificatul de urbanism pentru proiectare nr.814/18, a fost anulat la demersul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.05/2-09/6488 din 13.11.2019, potrivit căruia, în ședința nr.16 din 16.10.2019, Consiliul Național al Monumentelor Istorice, a revocat avizul pozitiv emis în cadrul ședinței nr.1 din 17.01.2019 pentru schița de proiect – construirea unui centru social-cultural și agrement în str.M.Cebotari 20, mun.Chișinău, regim de înălțime proiectat - 8 niveluri supraterane (2S+D+P+7E) și a avizului emis în ședința nr.12 din 19.07.2018 pentru schița de proiect și proiectul de execuție privind construirea unui centru socio-cultural și de agrement în str. M.Cebotari, 20, mun. Chișinău.
59. Precizează că, a contestat Decizia Consiliului Național al Monumentelor Istorice, emisă în cadrul ședinței nr.16 din 16.10.2019, atât în procedură prealabilă, cât și în instanța de judecată, subliniind că, anularea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018, în lipsa unei hotărâri judecătorești definitive, cauzează prejudicii considerabile reclamantei, ultima fiind astfel privată de dreptul de a valorifica construcțiile cu nr. cadastrale 0100520184.01 – 0100520184.04, conform propriei discreții, ultima fiind proprietara acestora, arendând terenurile respective în temeiul contractului de arendă funciară nr. 6580/2014 din 31.12.2014 și a contractului de cesiune a creanței din 14.11.2017.
60. Astfel, reclamanta, *****” solicită și anularea Dispoziției Viceprimarului Victor Chironda nr. 353-d din 21.07.2020 cu privire la completarea dispoziției nr.883-d din 24.12.2019 ”Cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr. 814/18 din 18.12.2018”.
61. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 10 februarie 2021 au fost conexate cauzele de contencios administrativ inițiate de *****” pentru examinarea lor într-o sigură procedură.

Poziția instanței de fond:

62. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 26 mai 2021, s-a admis acțiunea înaintată de *****” împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Primarului General al mun. Chișinău, terți AO ”Centrul de Urbanism”, *****privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, fiind anulată ca ilegală decizia Consiliului Național al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Educației, Culurii și Cercetării din 16.10.2019 privind ”abrogarea deciziilor și avizelor CNMI, aprobate în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018, pentru schița de proiect Construirea unui centru social-cultural și de agrement, din str.Maria Cibotari, nr.20, mun.Chișinău”, aprobată la 18.10.2019 de Ministrul Educației, Culturii și Cercetării și s-a anulat ca ilegală dispoziția Viceprimarului mun.Chișinău, Victor Chironda, nr.883-d din 24.12.2019 „cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018” și dispoziția nr.353-d din 21.07.2020 ”cu privire la completarea dispoziției nr.883-d din 24.12.2019”.

Solicitările apelantului:

63. Exprimându-și dezacordul cu soluția primei instanțe, la data de 27 mai 2021, în interiorul termenului legal prevăzut de art.232 alin.(1) Cod administrativ, a depus apel Primarul General al mun.Chișinău, iar apelul motivat a fost depus la 10 septembrie 2021, prin care apelantul a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintate de *****" ca fiind neîntemeiată.
64. Totodată, nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 01 iunie 2021, a depus apel nemotivat Ministerul Educației Culturii și Cercetării, cu respectarea termenului prevăzut de art.232 alin.(1) Cod administrativ, iar la data de 09 septembrie 2021, Ministerul Culturii a depus motivarea apelului, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Verificarea întrunirii condițiilor de admisibilitate a cererii de apel:

65. Art. 236 Cod administrativ prevede expres că, instanţa de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când: a) hotărârea în fond nu poate fi contestată cu apel; b) apelul este depus în mod repetat; c) apelul este depus de o persoană neîmputernicită; d) apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1); e) motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.232 alin.(2); f) cererea de apel nu corespunde cerinţelor stabilite la art.233 alin.(1) şi (2) şi art.234 alin.(1) şi apelantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanţa de judecată.
66. Consecvent, Colegiul reține că, apelurile depuse de Primarul General al mun. Chișinău și Ministerul Culturii, au fost depuse în interiorul termenului legal prevăzut în acest sens de legislator, conțin motivarea temeiurilor de fapt și de drept pe care apelanții își întemeiază solicitările.
67. În condițiile descrise mai sus, în temeiul reglementărilor art.233; 236; 241 Cod Administrativ, Completul specializat în materie de contencios administrativ concluzionează despre întrunirea condițiilor de admisibilitate a cererilor de apel în cauză, motiv din care acestea urmează a fi judecate în fond.

Argumentele părților în instanța de apel:

68. Prin cererea de apel declarată, *Ministerul Culturii* a indicat că, nu este de acord cu soluția emisă pe marginea cauzei, aceasta fiind adoptată fără constatarea și elucidarea circumstanțelor importante pentru soluționarea justă a cauzei, iar circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, pe care prima instanță le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice și suficiente.
69. Cu referire la poziția instanței de fond, potrivit căreia, conform pct.16 din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, Consiliul își desfășoară activitatea în plen, pe baza unei

ordini de zi aduse la cunoștința membrilor acestuia de către secretarul consiliului, cu cel puțin o zi înainte de desfășurarea ședinței de lucru, instanța reținând că, demersul privind revocarea avizelor din 15.10.2019, a fost inclus în ordinea de zi a ședinței Consiliului Național al Monumentelor Istorice cu nr.16, în ziua următoare, la 16.10.2019, consideră că, faptul examinării prioritare a acestui subiect, nu constituie temei de anulare a Deciziei din 16.10.2019, or, după cum este unanim recunoscut, subiectul referitor la Cafeneaua ”Guguță” este unul de importanță majoră și era mediatizat cu amploare, membrii Consiliului luând decizia de a interveni cu o soluție referitoare la acest subiect cât mai urgent.

70. Cât privește neatragerea în procedura administrativă a *****”, indică că, în acord cu art.130 alin.(1) Cod administrativ, dacă un act administrativ individual scris trebuie să fie comunicat unui număr mai mare de 50 persoane, acesta poate fi comunicat public. Reglementări derogatorii și de completare se admit în baza prevederilor legale. Comunicarea publică a unui act administrativ individual scris se face conform art.113 alin.(2) - (4).
71. La acest capitol notează că, situația în care se afla reclamanta, era și este de fapt mediatizată intens, având loc o serie de manifestații publice în acest sens, astfel că, nu a fost o noutate pentru ultima, faptul că, în cadrul ședinței nr.16 din 16.10.2019, urmau a fi reexaminate deciziile expuse în procesele-verbale nr.12 din 19.07.2018 și nr.1 din 17.01.2019 pentru schița de proiect ce ține de construirea unui centru social-cultural și de agrement pe str. M. Cebotari 20, mun. Chișinău, indicând de asemenea că, informația despre ședințe se publică inclusiv și pe portalul web al ministerului.
72. Punctează că, instanța de fond a indicat că, beneficiarul unui act administrativ individual favorabil, nu poate fi ținut să urmărească zilnic portalul web al unei instituții sau autorități, în speranța de a identifica premisele unei proceduri de anulare a actelor, considerând că, sub nici o formă, nu poate fi imputată *****”, omisiunea de a se interesa de soarta avizelor obținute anterior.
73. În acest context, învederează apelantul că, deoarece acest subiect a fost pe larg mediatizat, iar *****” era cointeresată de acest subiect, opinează că, ultima în orice moment a putut accesa portalul instituției, pentru a se interesa de soarta avizului obținut.
74. Indică că, afectarea drepturilor reclamantei, a fost absolut necesară în vederea consolidării interesului public, iar în condițiile pct.3 și pct.13 din Regulamentul de organizare și funcționare al CNMI, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.73/2014, membrii CNMI, care nu au participat la adoptarea schiței necorespunzătoare de proiect SP12/19-19.07.2018, nu pot fi obligați sub nici o formă să accepte o decizie evident contrară politicii de protejare/conservare a monumentelor istorice.

75. Un alt aspect la care s-a expus instanța este faptul că, trezește suspiciuni unui observator obiectiv asupra celerității adoptării soluției de anulare a actelor administrative individuale favorabile *****” este faptul că, demersul din 15.10.2019 cuprindea mai multe solicitări, doar solicitarea privind revocarea avizelor fiind examinată și admisă într-o zi, iar chestiunea privind demararea procesului de înscriere a Cafenelei ”Guguță” în Registrul Monumentelor și acordarea statutului de Monument de arhitectură, nu a fost examinată și soluționată nici până la moment.
76. Indică că, instanța de fond a emis o afirmație, fără a constata și elucida pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile acesteia fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei, ne fiind clar cum instanța a ajuns la o asemenea concluzie.
77. Invocă că, din conținutul procesului-verbal al ședinței Consiliului Național al Monumentelor Istorice, în motivare, este specificat că, referitor la întrebarea nr.2, CNMI își va expune opinia pe subiectul atribuirii statutului de monument Cafenelei ”Guguță” în baza unui dosar de clasare, elaborat conform prevederilor legale în baza notei argumentative prezentate de către inițiator.
78. Prin urmare, rezultă că, CNMI a examinat solicitarea în cauză, dar aceasta nu a putut fi îndeplinită în aceeași zi, fiind necesare mai multe acțiuni, despre care CNMI a concretizat în motivarea sa.
79. Relatează că, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, nu au fost elucidate pe deplin, iar concluziile instanței sânt în contradicție cu circumstanțele cauzei, instanța eronat concluzionând asupra eșecului autorității publice de a motiva soluția contestată în speță, precum și asupra faptului că, chiar și la momentul examinării cauzei, autoritatea publică pârâtă rămâne confuză la capitolul temeiului de drept pentru anularea avizelor, nefiind explicat instanței care totuși este temeiul de care s-a ghidat autoritatea.
80. Subliniază apelantul că, Ministerul a explicat și a argumentat temeiurile ce au stat la baza anulării avizelor eliberate entității reclamante, cu trimitere la reglementările expres statuate în art.13 din Legea privind ocrotirea monumentelor nr.1530/1993 și pct.13 din Regulamentul de organizare și funcționare a CNMI, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.73/2014, menționând că, Grădina Publică ”Ștefan cel Mare și Sfânt”, în limitele perimetrului istoric și a structurii sale, constituie către anul atribuirii statutului un monument istoric, prin aprobarea hotărârii Parlamentului nr.1531/1993 privind Registrul Monumentelor R.Moldova ocrotite de stat, este protejată integral, fără a se admite intervenții ce pot afecta autenticitatea și integritatea acestui bun cultural național. Proiectul de edificare în perimetrul monumentului istoric Grădina Publică ”Ștefan cel Mare și Sfânt” a construcției cu regim de înălțime de 8 niveluri supraterane, ar afecta în cazul implementării, grav și ireversibil

autenticitatea și integritatea monumentului istoric, formând un dezechilibru peisagistic și arhitectural în zona centrală a orașului Chișinău.

81. La acest capitol, punctează că, expunerea motivelor de fapt și de drept, nu poate fi acordată în dependență de preferințele reclamantei/intimate, iar din textul extrasului informativ din procesul-verbal al ședinței Consiliului Național al Monumentelor Istorice nr.16 din 16.10.2019, temeiurile de fapt și de drept au fost expuse și luate în calcul la consolidarea poziției CNMI de abrogare a deciziilor și avizelor eliberate reclamantei în vederea construcției centrului social-cultural și de agrement din str. M. Cebotari, 20.
82. Mai remarcă apelanta că, instanța de fond a indicat că, în esență, soluția dată a fost argumentată prin faptul că, terenul cu nr.cadastral 0100520054 (actualmente 0100520184), este parte a Grădinii Publice ”Ștefan cel Mare și Sfânt”, conform Deciziei CMC nr. 6/28 din 27.06.2013, fiind proprietate publică municipală, domeniu public, iar prin construirea pe terenul cu statut de monument, a unei clădiri cu 8 niveluri supraterane, va fi grav afectată integritatea spațiului Grădinii Publice. Instanța de fond a mai afirmat că, materialele dosarului nu permit identificarea studiilor, cercetărilor sau oricăror rapoarte reținute de Consiliul Național al Monumentelor Istorice în vederea determinării impactului construcției în cauză asupra Grădinii Publice ”Ștefan cel Mare și Sfânt” și nu poate fi elucidat motivul pentru care a fost răsturnată percepția CNMI asupra chestiunii date.
83. Indică în acest sens că, explicațiile din extrasul procesului-verbal al CNMI nr.16 din 16.10.2019, au fost elaborate de specialiști și experți autorizați în domeniu, subliniind de asemenea că, potrivit Registrului cadastral al deținătorilor de teren din 06.12.2013, terenul cu nr. cadastral 0100520184 a fost destinat pentru construcția Cafenelei ”Guguță” și nu în sensul extensiv și eronat pe care îl vede reclamanta, fapt ce ar conduce la favorizarea construirii pe acest teren a unui centru comercial cu regim de înălțime de 8 niveluri supraterane sau a unei oricare alte construcții, fără a se ține cont de prevederile legislației în vigoare în domeniul protejării patrimoniului cultural și prevederile documentelor din domeniul protejării Europei și UNESCO/ICOMOS, urmărind păstrarea și/sau fortificarea autenticității și integrității bunurilor/zonelor construite cu statut de monument protejat.
84. În acest context, indică că, la examinarea demersului înaintat, s-a constatat că, actele CNMI, aprobate în cadrul ședințelor nr.12 din 19.07.2018 și nr.1 din 17.01.2019, au fost emise cu neglijarea unor prevederi imperative în domeniul protejării monumentelor, printre care și prevederile legislației internaționale în vederea protejării monumentelor – pct.7 din Carta europeană a patrimoniului arhitectural (Consiliul Europei, octombrie 1975); pct. 28 al Recomandărilor privind salvgardarea și rolul contemporan al ariilor istorice (UNESCO, 26.10.1976).

85. În ordinea de idei descrisă supra, consideră că, hotărârea contestată urmează a fi casată, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a pretențiilor *****”.
86. Prin cererea de apel declarată, *Primarul General al mun.Chișinău*, a indicat că, hotărârea primei instanțe este una neîntemeiată, nefondată, lipsită de suport juridic, având la bază o examinare superficială, şi neobiectivă a cauzei, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material.
87. Consideră că, instanţa de fond şi-a motivat hotărârea doar în baza argumentelor prezentate de reclamantă, fără a lua în considerare probele şi argumentele prezentate de reprezentantul Primarului General al mun. Chişinău.
88. Susține că, instanţa a atribuit importanţă juridică circumstanţelor care nu au nici o valoare pentru soluţionarea corectă a cauzei şi, viceversa, nu a pus în discuţie circumstanţele importante pentru soluţionarea justă a acesteia, astfel determinând incorect obiectul probaţiunii.
89. Opinează că, hotărârea primei instanţe contravine grav prevederilor legale şi anume la emiterea acesteia, au fost ignorate şi încălcate prevederile Codului Administrativ, ale Legii nr.136 din 17.06.2016 privind statutul mun.Chişinău, ale Legii nr.436 din 28.12.2006 privind administraţia publică locală, ale Legii 163/2010 privind autorizarea lucrărilor în construire, cât şi a altor legi şi actele normative ale autorităţilor administraţiei publice locale.
90. Atrage atenția asupra faptului că, acțiunea urma a fi declarată ca fiind inadmisibilă, or, conform prevederilor art.207 (2) lit.h) Cod administrativ, acţiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când cererea de chemare în judecată nu corespunde cerinţelor prevăzute la art.211 alin.(1) şi (2) şi art.212 alin.(1), iar potrivit art.211 (1) lit.d) Cod administrativ, în cererea de chemare în judecată se indică denumirea pârâtului în calitate de autoritate publică şi sediul acesteia.
91. Cu referire la caz, menționează apelantul că, Dispoziţia nr.883-d din 24.12.2019 şi Dispoziţia nr.353-d din 21.07.2020, au fost emise de autoritatea publică executivă - Primarul General al mun.Chişinău, care nu are o calitate procesuală în prezenta speţă, prima instanţă lăsând fără cercetare acest aspect, acțiunea fiind înaintată faţă de pârâtul Primăria mun. Chişinău, care în prezenta speţă este pârât necorespunzător, aceasta reprezentând doar o structură organizaţională a autorităţii publice locale, ne fiind autoritate publică locală.
92. Totodată, reliefează că, în partea ce ține de contestarea Dispoziției nr.353-d din 21.07.2020, acțiunea a fost depusă cu omiterea termenului de contestare, cererea prealabilă privind contestarea actului administrativ menţionat fiind depusă în cancelaria Primăriei mun. Chişinău la data de 14.09.2020, cu indicii de intrare 06-111/389, iar Decizia cu privire la cererea prealabilă a fost notificată reclamantei la data de 28.09.2020 și urma a fi contestată în termen de 30 de zile în instanţa de contencios administrativ, adică până la data de 27.10.2020.

93. Opinează că, prima instanţă contrar prevederilor Codului Administrativ, a concluzionat că, Dispoziţia nr.353-d din 21.07.2020 reprezintă o operaţiune administrativă astfel inadmisibilitatea nu se aplică, or, aceasta conţine expres modalitatea de exercitare a căilor de atac, fiind absolut eronată concluzia instanţei privind respingerea obiecţiilor invocate de pârât referitor la faptul că acţiunea a fost înaintată tardiv.
94. Mai menționează că, prima instanţă nu a cercetat pe deplin şi nu a dat o apreciere corectă nici circumstanţelor şi probelor referitoare la fondul cauzei, fiind omis faptul că, în baza demersului Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării al RM nr.05/2-09/6488 din 13.11.2019, a fost iniţiată procedura administrativă, fiind investigat Certificatul de Urbanism pentru Proiectare nr.814/18 din 18.12.2018 şi actele care au stat la baza emiterii, şi astfel s-a constatat un șir de neconformități, care probează cu certitudine că, actul în cauză este ilegal, fiind emis contrar prevederilor legale.
95. Susține apelantul că, conform Planului urbanistic general al or.Chişinău, aprobat prin decizia Consiliului mun.Chişinău nr.68/1-2 din 22.03.2007, imobilul în litigiu, este amplasat în nucleul istoric al Chişinăului, monument de importanţă naţională, inclus cu nr. 308 Chişinău în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului R. Moldova nr. 1531-XII din 22.06.1993.
96. Conform deciziei Consiliului mun.Chişinău, 6/28 din 27.06.2013, au fost stabilite hotarele Grădinii Publice ”Ştefan cel Mare şi Sfânt”, cu suprafaţa totală de 8,1476 ha, prin care terenul cu nr. cadastral 0100520184 (anterior 0100520054), aferent construcţiei din str.Maria Cebotari, 20, este amplasat în hotarele grădinii publice menţionate şi face parte din suprafaţa totală a grădinii, calculată anterior.
97. Precizează că, deşi conform Regulamentului local de urbanism al or.Chişinău, aprobat prin decizia Consiliului mun. Chişinău nr. 22/40 din 25.12.2008, terenul este amplasat în zona cu codul ”C3-c”, acesta nu este aplicabil, deoarece conform pct. 4 al deciziei date, pentru zona centrală istorică a or.Chişinău, Regulamentul local de urbanism intră în vigoare după aprobarea de către Consiliul mun.Chişinău al Planului Urbanistic Zonal Centru şi a Schemei complexe a transporturilor.
98. Remarcă că, până în prezent, actele nominalizate nu au fost aprobate, astfel pentru terenul în cauză documentația de urbanism nu este aprobată în modul stabilit şi în lipsa ei, nu pot fi eliberate certificate de urbanism pentru proiectare.
99. De asemenea, nu au fost efectuate consultările publice conform prevederilor art.20 alin. (3) din Legea nr. 591 din 23.09.1999 Cu privire la spaţiile verzi ale localităţilor urbane şi rurale, lipsind avizul pozitiv al expertizei ecologice de Stat conform prevederilor art.20 alin.(3) din Legea precitată, precum și nu au fost respectate prevederile pct.14 din HG nr.1469 din 30.12.2016 Pentru aprobarea

Regulamentului cu privire la crearea şi funcţionarea ghişeului unic de autorizare a lucrărilor de construcţie, care prevede că, cererile către emitent pot fi depuse de proprietarul terenului pe care urmează a fi executate lucrări de construcţie şi/sau imobilului care urmează să fie supus reconstruirii (restaurării, modificării sau consolidării).

100. Relatează că, de asemenea, nu a fost respectată Decizia Consiliului mun.Chişinău nr.11/35 din 23.12.2014 Cu privire la reperfectarea relaţiilor funciare de arendă a lotului de pământ din str. Maria Cebotari, 20 cu ICS ”Finpar Invest” SRL” şi a prevederilor contractuale din pct.3.2.3 din contractul de arendă funciară nr.nr.6580/2014 din 31.12.2014, decizia Consiliului mun.Chişinău nr.19/1 din 28.09.2000 Cu privire la stabilirea hotarelor spaţiilor verzi din intravilanul municipiului Chişinău, modificată prin decizia nr. 6/28 din 27.06.2013, fiind întărită prin Hotărârea Guvernului nr. 978 din 02.09.2004 privind stabilirea moratoriului la modificarea tramei stradale şi amplasarea construcţiilor în centrul istoric şi în spaţiile verzi ale mun. Chişinău.
101. Indică că, prima instanţă nu a cercetat si nu a dat o apreciere neconformităților expuse supra, depistate în procedura administrativă, care au fost admise la emiterea Certificatului de Urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018 și care de fapt probează ilegalitatea actului administrativ revocat.
102. Un alt motiv de revocare a actului administrativ, a constituit retragerea avizelor CNMI, în baza cărora a fost emis certificatul de urbanism pentru proiectare, iar in lipsa lor APL urma să respingă emiterea actului, obligativitatea acestora fiind prevăzută de prevederile legale imperative.
103. Învederează că, prima instanţă nu a apreciat corect interesul public care s-ar putea periclita prin executarea actului administrativ emis şi edificarea în limitele hotarelor Grădinii Publice ”Ştefan cel Mare şi Sfânt” a unei construcţii cu 8 etaje supraterane şi 2 etaje subterane, conform documentației de proiect - un centru social-cultural şi de agrement (2S+D+P+7E), pe terenul din str.M.Cebotari 20, teren amplasat în zonă cu statut special şi în adiacenţa obiectivelor cu importanţă strategică - Parlamentul RM, Preşidenţia RM, acest teren fiind amplasat în nucleul istoric al mun. Chişinău şi care constituie monument de importanţă naţională, conform poziţiei 284 din Registrul monumentelor Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.1531 din 22.06.1993.
104. Totodată, apreciază critic concluzia primei instanţe precum că, actul ar fi nemotivat şi lipsa motivării acestui aspect creează incertitudine şi neclaritate, iar dispoziţia emisă ar fi contrară art.119 alin.(1) Cod administrativ, care prescrie cu titlu imperativ că, conținutul unui act administrativ individual trebuie să fie suficient de cert, or, actul administrativ individual defavorabil este unul motivat, în preambulul dispoziţiei regăsindu-se suficiente trimiteri şi argumente care ar justifica emiterea acestuia, toate aceste acte (motivele în fapt) regăsindu-se şi la dosarul administrativ.

105. Afirmă apelantul că, instanţa de fond greşit a calificat că, dispoziţia contestată nu reflectă nici constatările autorităţii publice emitente şi nici încadrarea acestora în prevederile legale invocate, or, sarcina actului administrativ este de a fi unul suficient de clar şi concis. Astfel, actele care a stat la baza emiterii dispoziţiei au fost anexate la dosarul administrativ, respectiv, nu era necesară copierea mot-a-mot a conţinutului acestora în dispoziţie.
106. Învederează că, prima instanţă a reţinut doar argumentele reclamantei şi eronat a concluzionat că, la emiterea actului nu a fost antrenată persoana vizată şi nu a fost motivat actul, or, autoritatea publică prin demersul nr.21/10090 din 25.05.2020, cu scopul audierii, a solicitat opinia *****" şi în cadrul şedinţei nr. 10 a grupului de lucru din 11.06.2020, ultima şi-a expus opinia vizavi de procedura administrativă iniţiată la demersul Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării al R.Moldova nr.05/2-09/6488 din 13.11.2019, ulterior prin Dispoziţia nr.353-d din 21.07.2020 fiind dispus completarea dispoziţiei nr. 883-d din 24.12.2019 "Cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr. 814/18 din 18.12.2018".
107. Subliniază că, actul administrativ contestat, a fost emis conform prevederilor legale, cu respectarea competenței, cu respectarea procedurii stabilite, astfel nu există temei privind anularea acestuia.
108. Fiind notificată despre depunerea apelului de către Primarul General al mun.Chișinău, intimata *****", prin referința depusă la data de 24 septembrie 2021, a solicitat respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe, considerând-o legală și întemeiată, indicând că, prima instanță corect concluzionând că, actele administrative contestate prin prezenta acțiune, au fost emise cu încălcarea prevederilor legale.
109. Reiterează că, reclamanta urma să fie atrasă în procedura administrativă în mod imperativ, în vederea audierii ultimei cu referire la actele ce o vizează, or, legislația în vigoare prevede expres dreptul la apărare al beneficiarului actului administrativ individual și participarea acestuia la luarea deciziei administrative.
110. Totodată, consideră eronate argumentele apelantului cu referire la contestarea cu depășirea termenului stabilit de legislator a Dispoziției nr.353-d din 21.07.2020, or, aceasta nu constituie un act administrativ în sine, ci o operațiune administrativă, care poate fi supusă controlului de legalitate doar o dată cu actul administrativ individual defavorabil contestat inițial.
111. Mai mult ca atât, reieșind din prevederile art.31 și art.118 alin.(3) Cod administrativ, motivarea actului administrativ inițial este obligatorie și condiționează legalitatea acestuia.
112. La caz, notează că, lipsesc careva probe, care să ateste circumstanțe obiective de a nu motiva dispoziția nr.883-d din 24.12.2019, poziția instanței de fond în acest sens fiind una corectă.

113. Prin referința depusă la 24 septembrie 2021, la cererea de apel înaintată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, intimata *****” a indicat că, motivele invocate în apel sânt neîntemeiate și nefondate, apelul fiind pasibil respingerii, or, din suportul probator administrat la dosar, se denotă cert că, CNMI nu a întocmit dosarul administrativ în cadrul procedurii administrative din data de 16.10.2019, iar în dosarul administrativ prezentat în instanță, ne fiind indicată nici data întocmirii dosarului și nici semnătura persoanei responsabile.
114. Evidențiază că, dosarul prezentat în ședința de judecată, conține copia extrasului din ședința CNMI nr. 12 din 19.07.2018, ordinea de zi a ședinței CNMI nr. 1 din 17.01.2019, fișa de avizare a schiței de proiect, aprobată de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării la data de 21.01.2019 și extrasul din Registrul bunurilor imobile, certificate de către avocatul reclamantei la data de 15.01.2020, la depunerea acțiunii în instanță, adică după finalizarea procedurii administrative din 16.10.2019.
115. Prin urmare, constată cu certitudine că, la data de 16.10.2019, CNMI a anulat avizele anterioare pozitive, în lipsa actelor primare, astfel acestea fiind lipsite de suport juridic și probatoriu.
116. Punctează că, în arhiva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, nu există dosarul monumentul istoric Grădina Publică ”Ștefan cel Mare și Sfânt”, astfel încât decizia pârâtului de a anula avizele pozitive ale CNMI, sânt contrare circumstanțelor de fapt ale speței, or, la caz nu au fost demonstrate careva restricții legale pentru construirea centrului socio-cultural și de agrement în str. M. Cebotari 20, mun. Chișinău.
117. Menționează că, prin neatragerea sa în procedura administrativă, au fost încălcate garanțiile unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6§1 CEDO.
118. Indică intimata că, este solidară cu concluzia primei instanțe inclusiv în ceea ce privește faptul că, reclamanta, în calitate de beneficiar al unor acte administrative favorabile, nu este obligată să urmărească zilnic portalul web al unei instituții sau autorități publice, în speranța de a identifica premisele inițierii unei proceduri de anulare a actelor pe care aceeași autoritate le-a emis în favoarea beneficiarului, ultimul având convingerea și speranța legitimă că, actele obținute sânt perfect legale.
119. În aceeași ordine de idei, remarcă că, nu pot fi reținute argumentele apelantului, potrivit cărora, terenul cu nr. cadastral 0100520184 este parte inalienabilă a monumentului istoric Grădina Publică ”Ștefan cel Mare și Sfânt”, or, în registrul bunurilor imobile, lipsesc careva înscrieri referitoare la inalienabilitatea acestuia.
120. Consideră justă concluzia instanței de fond privind lipsa încălcărilor admise la momentul eliberării avizelor favorabile, precum și a temeiurilor stabilite de art.art. 145-146 Cod administrativ, în sensul revocării acestora, or, principiul revocării actelor administrative, este aplicabil atât timp cât actele unilaterale nelegale, nu au intrat în circuitul civil.

121. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 01 martie 2022, s-a atras în proces, în calitate de terț, Agenția Proprietății Publice (f.d.32-35 vol. 4).
122. Prin referința depusă la data de 22 aprilie 2022, Agenția Proprietății Publice a indicat că, conform informației din Banca centrală de date a cadastrului bunurilor imobile, terenul cu numărul cadastral 0100520184, amplasat în mun.Chişinău, str.Maria Cebotari, nr.20, a fost identificat ca proprietate a statului, domeniul public, în temeiul art. 5 din Legea nr. 29/2018, care reglementează că, bunurile domeniului public formează obiectul exclusiv al proprietăţii publice a statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale şi sânt inalienabile, insesizabile şi imprescriptibile, circuitul civil al acestora fiind limitat în condiţiile legii.
123. Menționează că, potrivit art.7 alin.(2) din Legea nr.121/2007 privind administrarea şi deetatizarea proprietăţii publice, organul abilitat cu administrarea şi deetatizarea proprietăţii publice a statului este Agenţia Proprietăţii Publice, succesor al Agenţiei Privatizare, ale cărei atribuţii sânt stabilite în conformitate cu prezenta lege şi cu alte acte normative şi al cărei regulament se aprobă de Guvern, la propunerea Ministerului Economiei.
124. În baza celor nominalizate, Agenţia Proprietăţii Publice determină cererile de apel ca fiind întemeiate, şi solicită casarea Hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Râşcani) din 26.05.2021, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă în totalitate acțiunea înaintată de către SRL „Regata Imobiliare”.
125. În ședința de judecată, reprezentantul apelantului Ministerul Culturii, avocatul Liliana Bînzari a susținut integral cererea de apel depusă și a solicitat admiterea acesteia, pe motivele de fapt și de drept invocate.
126. Reprezentantul apelantului Primarul General al mun.Chișinău, Alina Tofan a pledat pentru admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, pe motivele expuse în cererea de apel.
127. Reprezentantul intimatei *****”, avocatul Igor Doicov a solicitat respingerea cererilor de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.
128. Intimatul Consiliul Național al Monumentelor Istorice și terții AO ”Centrul de Urbanism”, *****și Agenția Proprietății Publice, în ședința de judecată nu s-au prezentat, Colegiul considerând posibilă examinarea cauzei în lipsa acestora, procedura de citare legală fiind respectată.

Aprecierea instanței de apel:

129. Audiind poziția participaților prezenți la proces, analizând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, consideră că, cererile de apel sânt admisibile și urmează a fi admise, cu casarea hotărârea primei instanțe și emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii, din următoarele considerente.

130. Conform art.240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând cererea de apel, instanța de apel casează integral hotărârea primei instanţei şi emite o nouă decizie.
131. Conform jurisprudenței CtEDO instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însușirea motivelor și concluziilor date de instanța inferioară (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v.Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).
132. Subsecvent, instanța de apel accentuează că, conform recomandărilor Avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești se invocă că o motivație și o analiză clară, sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
133. Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, menționează că, art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabil, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de ar putea exercita un eficient control judiciar. Or, hotărârile motivate urmăresc scopul de a demonstra părților că, acestea au fost auzite, și, astfel, să contribuie la o acceptare mai ușoară de către aceștia a deciziei (a se vedea cauza CtEDO Ruiz Torija vs. Spania).
134. Totodată, Colegiul remarcă că, art.238 Cod administrativ prevede că, în procedura de apel nu pot fi prezentate probe noi, decât dacă un participant la proces dovedește că, a fost în imposibilitate să le prezinte în procedura de examinare în fond și instanța de apel le admite printr-o încheiere nesusceptibilă de recurs. Instanța de apel este în drept să solicite din oficiu probe noi, în măsura în care le consideră necesare pentru justa soluționare a cauzei.
135. Conform art.231 alin.(2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap.II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.
136. Art.194 alin.(1) Cod administrativ, prevede că, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.
137. În concordanță cu dispozițiile înserate la art.219 alin. (1)-(4) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt *din oficiu* în baza

tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces. Instanța de judecată poate avea o discuție juridică cu participanții la proces sau poate da în scris indicații cu privire la situația de drept a cauzei examinate.

138. Colegiul punctează că, în conformitate cu art.225 alin.(1)-(2) Cod administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.
139. Instanța de apel remarcă că, potrivit art.53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei.
140. Colegiul notează că, în corespundere cu art.1 alin.(1) Cod administrativ, legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la înfăptuirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia. (2) Legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în prezentul cod, în alte legi și în alte acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova. (3) Actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor administrative doar în cazurile în care sânt emise în temeiul legii și nu contravin ei.
141. În conformitate cu art.2 alin.(2) Cod administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.
142. În acord cu reglementările legale statuate la art.3 Cod administrativ, legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării

respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

143. În corespundere cu art.6 Cod administrativ, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi încheierea unui contract administrativ sau examinarea condiţiilor, pregătirea şi întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sunt părţi ale procedurii administrative.
144. În conformitate cu art.10 alin.(1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.
145. Art.11 Cod administrativ prevede că, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terţii, ale căror drepturi sunt afectate de actul administrativ individual, nu sunt destinatarii acestuia. Un act administrativ de acordare periodică a prestaţiilor materiale sau băneşti este un act administrativ individual prin care o astfel de prestaţie se acordă pentru un număr determinat sau nedeterminat de perioade succesive.
146. În conformitate cu art.17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.
147. În concordanță cu art.20 Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.
148. În accepțiunea art.21 Cod administrativ, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente trebuie să acţioneze în conformitate cu legea şi alte acte normative. Exercitarea atribuţiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autorităţile publice şi instanţele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor şi a libertăţilor persoanelor decât în cazurile şi în condiţiile expres stabilite de lege.

149. În temeiul art.22 din Cod administrativ, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.
150. În corespundere cu art.39 Cod administrativ, orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.
151. Prin prisma art.189 alin.(1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.
152. În corespundere cu art.206 Cod Administrativ, o acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare).
153. Art. 208 alin. (1) Cod Administrativ statuează că, în cazurile prevăzute de lege, până la înaintarea acţiunii în contencios administrativ, se va respecta procedura prealabilă.
154. În corespundere cu art.162 Cod Administrativ, (1) procedura prealabilă urmărește scopul de a verifica legalitatea actelor administrative individuale. (3) Cererea prealabilă poate fi îndreptată spre : a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual ilegal sau nul; b) emiterea unui act administrativ individual.
155. În acord cu art.165 Cod administrativ, cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiţiei. Daca autoritatea publică nu soluţionează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului. Dacă informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conţine în actul administrativ individual sau este indicată incorect, cererea prealabilă poate fi depusă în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ ori a respingerii petiţiei. Nulitatea unui act administrativ individual poate fi invocată şi fără obligaţia de a respecta un termen.
156. Totodată, art. 209 alin. (1) Cod Administrativ, expres prevede că, acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura

prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluţionarea în termen se aplică corespunzător.

157. Potrivit normei juridice înserate la art.93 alin. (1) Cod Administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.
158. Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
159. Din actele cauzei Colegiul denotă următoarea stare de fapt.
160. În cadrul ședinței nr.12 din 19.07.2018, Consiliul Național al Monumentelor Istorice, a avizat schița de proiect privind construirea unui centru social-cultural de agrement, cu parcări subterane, amplasat în str.Maria Cebotari nr.20, mun.Chișinău, beneficiar fiind *****”.
161. În ședința nr.1 din 17.01.2019 a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, s-a decis aprobarea schiței de proiect privind construirea unui edificiu cu destinație ”Centru social-cultural și de agrement; regim de înălțime proiectat - 8 niveluri supraterane: 2S+D+P+7E, în str. Maria Cebotari (indicat în schiță Cibotari) nr.20, mun. Chișinău, beneficiar *****”, regim de protecție – parte componentă a Nucleului Istoric al Chișinăului (nr. 308 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat), parte a terenului istoric cu statut individual de protecție (nr. 284 în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de Stat/ Grădina Publică „Ștefan cel Mare”.
162. Instanța de apel punctează că, prin Hotărârea Guvernului nr.73 din 31.01.2014, a fost aprobat Regulamentul de organizare şi funcţionare a Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice, care, la pct.1 stabilește că, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice (denumit în continuare Consiliu) este un organism de specialitate, care reprezintă autoritatea ştiinţifico-metodică în domeniul protejării de stat a monumentelor istorice şi funcţionează pe lângă Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării.
163. Conform pct.12 din Regulamentul enunțat, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice are următoarele atribuții: a) examinează proiectul strategiei naţionale privind protejarea monumentelor istorice şi propune aprobarea ei; b) propune aprobarea metodologiilor, normelor, normativelor şi reglementărilor din domeniul protejării monumentelor istorice; c) avizează secţiunea ”Monumente şi zone construite protejate” a proiectului Planului de amenajare a teritoriului naţional, regional şi a unităţilor administrativ-teritoriale; d) avizează secţiunile din proiectele planurilor urbanistice generale, zonale şi de detaliu, care au ca

obiect monumente istorice de categorie naţională sau zone construite cu statut de monument de categorie naţională; e) avizează propunerile privind clasarea, în Registrul naţional al monumentelor istorice, a imobilelor, ansamblurilor de imobile şi/sau zonelor construite; f) avizează documentaţia de fundamentare ştiinţifică/istorică pentru delimitarea zonelor de protecţie a monumentelor istorice sau a zonelor construite protejate cu statut de monument de categorie naţională sau propuse pentru a fi clasate în categoria naţională; g) avizează documentaţiile cu propuneri de intervenţii (conservare, consolidare, restaurare, reabilitare, sistematizare/amenajare teren aferent etc.) asupra bunurilor imobile cu statut de monument protejat de categorie naţională (construcţii şi teren aferent) şi în zonele lor de protecţie; h) avizează documentaţiile cu propuneri de intervenţii asupra imobilelor existente, situate în zone construite cu statut de monument protejat de categorie naţională sau în zonele lor de protecţie; i) avizează documentaţiile cu propuneri de construcţii noi în limitele zonelor construite cu statut de monument protejat de categorie naţională sau în zonele lor de protecţie; j) propune monumente istorice pentru a fi incluse în Lista patrimoniului cultural şi natural mondial, precum şi în Lista patrimoniului mondial în pericol, ţinute de UNESCO; k) avizează programele de pregătire a specialiştilor, precum şi planuri-cadru de învăţământ, de formare şi specializare în domeniul protejării monumentelor istorice.

164. Colegiul notează că, în corespundere cu prevederile pct.20 din același Regulament, avizul se adoptă de către Consiliu, iar Ministerul Culturii îl aprobă şi îl eliberează solicitantului.
165. Cu referire la caz, Colegiul atestă că, avizul în cauză, a fost aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării la data de 21 ianuarie 2019.
166. Potrivit actelor cauzei, la data de 15.10.2019, la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, a fost înregistrat demersul nr.de intrare 12337, prin care un grup de persoane, inclusiv persoanele terțe, au solicitat revocarea avizului Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice din 17.01.2019 și a avizului din 19.07.2018, demararea procesului de înscriere a Cafenelei ”Guguță” în Registrul Monumentelor și acordarea statutului de monument de arhitectură, oferirea sprijinului necesar pentru societatea civilă și pentru ceilalți actori relevanți pentru punerea în valoare într-un mod adecvat a Cafenelei ”Guguță” și întreprinderea oricăror măsuri suplimentare care se impun pentru prevenirea demolării, precum și pentru ocrotirea și restaurarea Cafenelei ”Guguță”.
167. Colegiul reține că, potrivit pct.16 din Regulamentul de organizare şi funcţionare a Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice, Consiliul îşi desfăşoară activitatea în plen pe baza unei ordini de zi aduse la cunoştinţa membrilor acestuia de către secretarul Consiliului cu cel puţin o zi înainte de desfăşurarea şedinţei de lucru.

168. În acest sens, Colegiul atestă că, demersul înregistrat la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării la data de 15.10.2019 privind revocarea avizelor, a fost inclus în ordinea de zi a ședinței Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice cu nr.16 pentru ziua următoare, la 16.10.2019.
169. În urma examinării demersului enunțat supra, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice, a emis decizia, care a fost inclusă în procesul-verbal al ședinței, după cum urmează: „referitor la întrebarea nr.1 – Se abrogă deciziile și avizele CNMI aprobate în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018, pentru schița de proiect Construirea unui centru social-cultural și de agrement, din str. Maria Cebotari (în proces-verbal fiind indicat Cibotari), nr.20, mun.Chișinău (regim de înălțime proiectat – 8 niveluri supraterane: 2S+D+P+7E)"; Motivare: Eliberarea avizelor pentru schița de proiect Construirea unui centru social-cultural și de agrement, din str. Maria Cibotari, nr.20, mun.Chișinău (regim de înălțime proiectat – 8 niveluri supraterane: 2S+D+P+7E) în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018, s-a făcut cu încălcarea Legii ocrotirii monumentelor (art.13) și Regulamentului de organizare și funcționare a CNMI (pct.13), textul respectiv fiind inclus în extrasul informativ al procesului-verbal al ședinței nr.16 din 16.10.2019, anexat la dosarul administrativ prezentat instanței de fond în cadrul cercetării judecătorești a prezentei cauze, de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al R. Moldova.
170. În acest context, Colegiul atrage atenția asupra faptului că, la actele cauzei a fost anexată copia integrală a procesului-verbal al ședinței Consiliului Național al Monumentelor Istorice nr.16 din 16.10.2019, potrivit căruia, textul deciziei Consiliului Național al Monumentelor Istorice, diferă de cel din extrasul anexat la dosarul administrativ, fiind indicat: se aprobă anularea deciziilor aprobate în ședința nr.1 din 17.01.2019 pentru schița de proiect Construirea unui centru social-cultural și de agrement, din str. Maria Cibotari, nr.20, mun. Chișinău… și al avizului din ședința nr.12 din 19 iulie 2018 (f.d.247 vo.1).
171. Prin urmare, se denotă cu certitudine că, unul din textele ce se conțin în procesul-verbal sau în extrasul informativ al procesului-verbal a fost cizelat, atât în partea dispozitivului deciziei, cât și în partea motivării.
172. Tot odată, Colegiul menționează că, atât extrasul informativ, cât și copia integrală a procesului-verbal al ședinței nr.16, confirmă că, deciziile la care s-a făcut trimitere supra, au fost aprobate de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării la data de 18.10.2019.
173. La data de 13.11.2019, Ministerul Culturii, Educației și Cercetării a expediat în adresa Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare o notă, prin care a informat despre revocarea deciziilor și avizelor Consiliului Național al Monumentelor Istorice eliberate anterior *****" și a solicitat să nu fie emis

certificatul de urbanism pentru proiectare pentru obiectul vizat, sau anularea acestuia în cazul în care a fost deja emis.

174. Colegiul notează că, în temeiul art.69 alin.(1) și (2) Cod administrativ, procedura administrativă se iniţiază la cerere sau din oficiu. Procedura administrativă iniţiată din oficiu începe odată cu efectuarea primei acţiuni procedurale, iar cea iniţiată la cerere se consideră iniţiată din momentul depunerii cererii. În cazul depunerii unei petiţii, autoritatea publică este obligată să iniţieze o procedură administrativă.
175. La caz, instanța de apel atestă că, procedura administrativă a fost declanșată odată cu depunerea demersului din 15.10.2019 privind revocarea avizelor Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice.
176. În acord cu prevederile art.44 alin.(1) - (3) Cod administrativ, participanţi la procedura administrativă sânt: autoritatea publică, orice persoană fizică şi juridică care a solicitat iniţierea procedurii sau în privinţa căreia procedura a fost iniţiată, precum şi orice altă persoană atrasă de autoritatea publică în procedura administrativă. Dacă procedura administrativă implică necesitatea soluționării unei chestiuni cu privire la drepturile şi obligaţiile comune ale mai multor participanți sau drepturile și obligațiile participanților decurg din aceleași temeiuri de fapt sau de drept, participarea lor la procedura administrativă este obligatorie. Autoritatea publică este obligată să atragă în procedura administrativă, din oficiu sau la cerere, persoanele ale căror drepturi pot fi afectate prin procedura administrativă. Dacă are cunoștință despre astfel de persoane, autoritatea publică le informează despre inițierea sau desfășurarea procedurii administrative.
177. Din sensul normelor de drept pre-citate, Colegiul învederează că, *****” urma în mod imperativ să fie atrasă în procedura administrativă inițiată în vederea anulării actelor administrative individuale favorabile emise la cererea sa, fapt ce nu a avut loc în cauza dedusă judecății, or, în conformitate cu art.30 alin.(2) Cod administrativ, autoritățile publice nu pot întreprinde măsuri care să afecteze situațiile juridice definitive sau drepturile dobândite, decât în situații în care, în condițiile stabilite de lege, acest lucru este absolut necesar pentru interesul public.
178. Colegiul mai reține că, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice a examinat demersul din 15.10.2019 și a anulat avizele ce au fost eliberate *****”, fără ca ultima să fie înștiințată despre existența acestui demers și despre includerea acestuia în ordinea de zi, ne fiind clare motivele pentru care procedura administrativă în cauză, a fost desfășurată fără participarea *****”, or, faptul că, informația despre ședințe se publică pe portalul web al instituției ne fiind relevantă la caz, beneficiarul unui act administrativ individual favorabil ne fiind ținut să urmărească zilnic portalul web al unei instituții sau autorități publice în scopul identificării premiselor inițierii unei proceduri de anulare a actelor pe care

aceeași autoritate le-a emis în favoarea beneficiarului, ultimul având încrederea, convingerea și speranța legitimă că, actele obținute sunt perfect legale.

179. Corespunzător, reclamantei/intimatei *****”, nu îi poate fi imputată omisiunea de a se interesa de soarta avizelor obținute anterior, maniera ilegală în care a acționat autoritatea pârâtă privind anularea actelor administrative individuale favorabile fiind confirmată și prin faptul că, soluția privind abrogarea deciziilor și avizelor (conform extrasului informativ din procesul-verbal nr.16) sau aprobarea anulării deciziilor și avizului (conform procesului-verbal nr.16), nu au fost comunicate *****” nici după adoptarea acesteia.
180. Instanța de apel mai reține că, prin scrisoarea nr.05/2-09/6488 din 13.11.2019, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a comunicat soluția de anulare a avizelor eliberate anterior *****”, Direcției generale, arhitectură, urbanism și relații funciare, solicitând în acest sens neemiterea certificatului de urbanism sau anularea acestuia, după caz și ulterior, prin scrisoarea nr.05/2-09/6490 din 13.11.2019, evident emisă după adresarea către Direcția generală, arhitectură, urbanism și relații Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a comunicat *****” despre soluția adoptată, drept răspuns la adresarea *****” din 22.10.2019 (f.d.21).
181. În partea ce ține de soluția propriu-zisă de anulare a avizelor, Colegiul punctează că, art.31 Cod administrativ prevede expres că, actele administrative individuale şi operațiunile administrative scrise, trebuie să fie motivate.
182. În același sens, Colegiul remarcă că, în virtutea art.118 alin.(1) Cod administrativ, motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute şi punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere şi la argumentele expuse în cadrul audierii. (2) Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde: a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul; b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul; c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc. (3) Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual şi condiționează legalitatea acestuia.
183. Colegiul menționează că, legislatorul a prevăzut inclusiv și posibilitatea anulării și încetării efectelor juridice ale actelor administrative individuale, astfel încât, autoritatea publică emitentă este îndreptățită să anuleze actele administrative

individuale, cu respectarea conduitei necesare de a fi urmată în acest sens și cu suficientă claritate fiind descrisă procedura și temeiurile de drept.

184. Pe cale de consecință, reieșind din prevederile de drept citate supra, raportate la circumstanțele cauzei, se denotă cert și fără echivoc că, autoritatea publică a eșuat motivarea soluției contestate la caz, nefiind indicat temeiul de care s-a ghidat autoritatea, indicând în extrasul din procesul-verbal nr.16 asupra abrogării deciziilor, în procesul-verbal integral fiind indicat despre anularea deciziilor, iar în scrisorile nr.05/2-09/6490 și nr.05/2-09/6488 invocându-se revocarea deciziilor.
185. Subsecvent, Colegiul reiterează că, potrivit reglementărilor art.145 și art.146 Cod administrativ, instituția revocării este aplicabilă pentru desființarea actelor administrative legale și în situația în care se insistă asupra încălcărilor admise la momentul emiterii actelor, aceste prevederi legale fiind inaplicabile la caz, din actele cauzei reținându-se că, în ședința nr.16 din 16.10.2019, Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice nu a cercetat alte careva înscrisuri sau circumstanțe, care nu existau sau nu erau cunoscute la ședința din 17.01.2019 și corespunzător din 19.07.2018, soluția dată fiind argumentată prin faptul că terenul cu nr.cadastral 0100520054 (actualmente 0100520184) constituie parte a Grădinii Publice ”Ștefan cel Mare și Sfânt”, conform deciziei Consiliului mun. Chișinău nr.6/28 din 27.06.2013 și constituie proprietate publică municipală, domeniu public, iar prin construirea pe terenul cu statut de monument a unei clădiri cu 8 niveluri supraterane, va fi grav afectată integritatea spațiului Grădinii Publice.
186. Cu referire la acest capitol, Colegiul constată că, materialele cauzei nu permit identificarea studiilor, cercetărilor sau rapoarte ce ar putut fi reținute de Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice în vederea determinării impactului construcției în cauză asupra Grădinii Publice ”Ștefan cel Mare și Sfânt”, ne fiind posibil de elucidat clar motivul pentru care a fost emisă o soluție diametral opusă celei inițiale de către Consiliul Naţional al Monumentelor Istorice asupra chestiunii date, la dosarul administrativ fiind lipsă a planului de situație a terenului, anexă la certificatul de urbanism pentru proiectare din 04.10.2018 privind elaborarea studiului de fezabilitate pentru revitalizarea Grădinii Publice ”Ștefan cel Mare și Sfânt”, fapt ce vine în contradicție cu concluziile Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice privind includerea imobilului în litigiu, în teritoriul Grădinii Publice ”Ștefan cel Mare și Sfânt” (f.d.49 vol.3).
187. Colegiul notează, că constatările expuse supra indică fără echivoc asupra ilegalității deciziei Consiliului Național al Monumentelor Istorice din 16.10.2019.
188. În ordinea de idei descrisă supra, Colegiul consideră că, pretențiile înaintate de *****” împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării sânt întemeiate, or, în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit cu certitudine că, decizia Consiliului Național al Monumentelor Istorice din cadrul ședinței nr.16 din

16.10.2019 privind abrogarea avizelor pozitive aprobate de Consiliul Național al Monumentelor Istorice în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018 pentru schița de proiect și proiectul de execuție privind construcția unui centru socio-cultural și de agrement în str.Maria Cebotari 20 mun.Chișinău, regim de înălțime proiectat – 8 niveluri supraterane (2S+D+P+7E), aprobate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării la data de 21.01.2019, a fost emisă cu încălcări, de către autoritatea pârâtă, afectând grav drepturile beneficiarului actului administrativ individual favorabil, garantate prin prisma legii de care autoritatea urma să țină cont în mod imperativ, reclamanta *****” probând temeinicia pretențiilor sale în conformitate cu art.93 Cod administrativ.

189. Astfel, Colegiul notează că, temeinicia pretențiilor sale prin prisma art.93 Cod Administrativ, a fost confirmată de reclamantă, fiind constatată ilegalitatea deciziei Consiliului Național al Monumentelor Istorice din cadrul ședinței din 16.10.2019 în privința abrogării avizelor pozitive eliberate de CNMI în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018 pentru schița de proiect și proiectul de execuție privind construcția unui centru socio-cultural și de agrement în str.Maria Cebotari 20 mun.Chișinău, regim de înălțime proiectat – 8 niveluri supraterane (2S+D+P+7E), aprobată de Ministrul Educației, Culturii și Cercetării, la data de 18.10.2019, prin urmare acțiunea reclamantei urmează a fi admisă cu anularea actului contestat.
190. Cât privește pretențiile formulate de *****” împotriva Primăriei mun.Chișinău cu privire la anularea dispoziției viceprimarului mun.Chișinău, Chironda Victor nr.883-d din 24.12.2019 cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018, actele cauzei denotă următoarea stare de fapt.
191. La data de 02.08.2018, Primăria mun.Chișinău a emis certificatul de urbanism informativ nr. 343i/18 pentru terenul cu nr. cadastral 0100520.54, din mun.Chișinău, str.Maria Cebotari nr.20 (f.d.13 vol.2).
192. În acest context, Colegiul menționează prevederile art.2 al Legii nr.163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, potrivit cărora certificatul de urbanism informativ este un act cu caracter facultativ, eliberat de către emitent, prin care se fac cunoscute solicitantului (beneficiarului) elementele ce caracterizează regimul juridic, tehnic şi arhitectural-urbanistic al unui imobil/teren, stabilite prin documentația de urbanism şi de amenajare a teritoriului, necesar în cazul vânzării-cumpărării, dării în arendă, dezmembrării, parcelării, comasării, partajării, moștenirii terenului destinat construcției sau a imobilului în care se preconizează lucrări de reconstrucție, precum şi în cazul apariției unor litigii patrimoniale.
193. În acord cu art.9 din Legea enunțată, certificatul de urbanism informativ va cuprinde elemente privind: a) regimul juridic al imobilului/terenului, cu referire la: - situarea imobilului/terenului în intravilan sau în extravilan; - dreptul de

proprietate asupra imobilului/terenului şi servituţile care îl grevează; - extrase din documentaţia de urbanism şi de amenajare a teritoriului sau din regulamentele aferente, care instituie un regim special asupra imobilului/terenului (zone protejate, interdicţii temporare sau definitive de construire, zone declarate de interes public, monumente de arhitectură etc.); - statutul de monument al imobilului sau al zonei construite; b) regimul tehnic al imobilului/terenului, cu referire la reţelele edilitare; c) regimul arhitectural-urbanistic, cu referire la: - destinaţia imobilului/terenului, stabilită prin documentaţia de urbanism şi de amenajare a teritoriului; - procentul de ocupare a terenului (P.O.T.); - coeficientul de utilizare a terenului (C.U.T.).

194. Cu referire la caz, Colegiul relevă că, potrivit certificatului nr.343i/1 din 02.08.2018, la rubrica ”regimul juridic”, autoritatea publică pârâtă a indicat că, […bunul imobil este amplasat în intravilanul mun. Chişinău. Informaţia privind dreptul de proprietate asupra bunului imobil în registrul bunurilor imobile lipseşte. Bunul imobil examinat este amplasat în Nucleul Istoric al Chisinăului, nr.308 în Registrul monumentelor Republicii Moldova). Construcţia nu are statut de monument istoric. La rubrica „regim tehnic”, este indicat că, terenul este amplasat în zona dotată cu reţele tehnico-edilitare. La rubrica „regimul arhitectural-urbanistic”, s-a indicat că, conform Planului Urbanistic General al or. Chişinău, aprobat prin decizia CMC nr. 68/1-2 din 22.03.2007, bunul imobil este situat în centru istoric. Regulamentul local de urbanism cu zonarea cartierelor va fi stabilit prin corespunderea tipului de funcţiune cu densitatea admisă, care va intra în vigoare după aprobarea Planului Urbanistic Zonal (PUZ) Centru şi a schemei complexe a transporturilor, cu respectarea condiţiilor funcţionale şi de densitate pentru funcțiunile dominante viitoare].
195. La data de 18.12.2018, Primăria mun.Chișinău a eliberat reclamantei *****” certificatul de urbanism pentru proiectare nr.814/18, prin care s-a certificat elaborarea documentației de proiect pentru construirea unui centru multifuncțional (social-cultural și de agrement) pe terenul cu nr.cadastral 0100520184, din contul demolării construcțiilor cu numerele cadastrale 010052018401 010052018404, situate în mun.Chișinău, str.Maria Cebotari, nr.20 (f.d.15 vol.2).
196. În acest context, Colegiul reliefează că, potrivit art.2 al Legii nr.163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcţie, certificat de urbanism pentru proiectare este act cu caracter reglementator, eliberat de către emitent, prin care se fac cunoscute solicitantului (beneficiarului) prescripţiile şi elementele ce caracterizează regimul juridic, economic, tehnic şi arhitectural-urbanistic al unui imobil/teren, stabilite prin documentaţia de urbanism şi de amenajare a teritoriului, şi care permite elaborarea documentaţiei de proiect.
197. Totodată, art.6 alin.(1) din Legea citată supra (redacția în vigoare la momentul emiterii actului) statuează expres că, Certificatul de urbanism pentru proiectare

va cuprinde prescripţii şi elemente privind: a) regimul juridic al imobilului/terenului, cu referire la: - situarea terenului în intravilan sau în extravilan; - dreptul de proprietate asupra imobilului/terenului şi servituţile care îl grevează; - extrasele din documentaţia de urbanism şi de amenajare a teritoriului sau din regulamentele aferente, care instituie un regim special asupra imobilului/terenului (zone protejate, interdicţii temporare sau definitive de construire, zone declarate de interes public, monumente de arhitectură etc.); - statutul de monument al imobilului sau al zonei construite în care se solicită proiectarea; b) regimul economic al imobilului/terenului, cu referire la: - folosinţa actuală; - reglementările fiscale specifice localităţii sau zonei respective; c) regimul tehnic al imobilului/terenului, cu referire la: - echiparea cu reţele edilitare; - caracteristica geotehnică a terenului; - lucrările conexe de interes public necesare funcţionării obiectului; - construcţiile sau reţelele edilitare supuse demolării sau strămutării din zona periculoasă a şantierului; d) regimul arhitectural-urbanistic, cu referire la: - destinaţia imobilului/terenului, stabilită prin documentaţia de urbanism şi de amenajare a teritoriului; - capacitatea construcţiei preconizate; - dimensiunile şi suprafeţele parcelelor; - alinierea terenului şi a construcţiilor faţă de străzile adiacente şi distanţele dintre construcţii şi proprietăţile vecine; - înălţimea construcţiei; - aspectul construcţiei (expresivitate arhitecturală, echilibru compoziţional, finisaje etc.); - circulaţia pietonilor şi a autovehiculelor, accesele şi parcajele necesare; - procentul de ocupare a terenului (P.O.T.); - coeficientul de utilizare a terenului (C.U.T.); - necesitatea prezentării spre aprobare a schiţei de proiect. (2) La certificatul de urbanism pentru proiectare, emitentul va anexa: a) planul de amplasare a imobilului/terenului, cu indicarea dimensiunilor/hotarelor acestuia; b) avizul sanitar; c) avizul de acordare a terenului pentru amplasarea, proiectarea obiectelor ca rezultat al participării în comisii la alegerea loturilor; d) avizul acordat de către organul supravegherii de stat a măsurilor contra incendiilor în comun cu serviciul de salvatori şi pompieri; e) avizul expertizei ecologice de stat, cu excepţia cazului în care solicitantul a obţinut acordul de mediu conform Legii nr.86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului; f) avizul (prescripţia tehnică) al administratorului drumului, în cazul amplasării imobilului (obiectului) în zona drumului public şi/sau în zonele de protecţie ale acestuia. (3) Organele supravegherii de stat eliberează gratuit, în termen de pînă la 5 zile lucrătoare, avizele prevăzute la alin.(2). Avizul (prescripţia tehnică) al administratorului drumului, prevăzut la alin.(2) lit. f), se eliberează contra plată, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare.

198. La caz, Colegiul atestă că, în certificatul de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018 s-a indicat la rubrica ”Regimul juridic” că, […lotul de pământ cu nr. cadastral 0100520184, cu suprafaţa de 0,2236 ha, este proprietate municipală, în arenda solicitantului, conform contractului de arendă funciară nr. 6580/2014

din 31.12.2014 și contractului de cesiune a creanţei din 14.11.2017. Construcţiile cu nr.cadastrale 010052018401 + 010052018404 (comercială/prestări servicii, depozite), cu suprafaţa totală de 961,7 m^2 - proprietatea solicitantului, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 1945 din 27.06.2017, conform datelor din Registrul bunurilor imobile al Serviciului Cadastral Teritorial Chişinău, vizualizate la 30.11.2018. Conform procesului-verbal al şedinţei Consiliului arhitectural-urbanistic municipal din 18.17.2018, a fost acceptată schiţa de proiect. Conform procesului-verbal al şedinţei Consiliului National al Monumentelor Istorice nr.12 din 19.07.2018, a fost acceptată schiţa de proiect privind construirea unei clădiri de menire social-culturală și de agrement cu multe niveluri. Conform avizului expertizei arheologice nr. 786 din 19.09.2018, Agenţia Naţională Arheologică a avizat, condiţionat, schiţa de proiect, în cazul descoperirii unor vestigii arheologice în timpul lucrărilor de excavaţie, executorul lucrărilor va anunța autoritatea publică locală și Agentia Naţională Arheologică. Conform scrisorilor Direcţiei generale arhitectură, urbanism si relaţii funciare din 04.09.2018, în temeiul art. 20 din Legea nr. 591-XIV din 23.09.1999 „Cu privire la spatiile verzi ale localităţilor urbane si rurale” si art. 4 alin.(2) din Legea nr. 163 din 09.07.2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcţie, a fost solicitat avizul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului ai Republicii Moldova, Inspectoratului Ecologic de Stat, Centrului de Sănătate Publică din mun. Chişinău, Inspectoratului general pentru situații de urgență, Agenției Ecologice de stat din mun. Chișinău și IPM ”Chișinăuproiect” privind posibilitatea construirii unui centru social-cultural și de agrement pe terenul cu nr. cadastral 0100520184. Prin scrisoarea nr. 5/629 din 21.09.2018, Direcţia Salvatori şi Pompieri a Inspectoratului general pentru situaţii de urgentă a avizat condiţionat schiţa de proiect. Prin scrisoarea nr.01/01-4866 din 20.10.2018, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al Republicii a avizat amplasarea obiectivului condiţionat, cu respectarea prevederilor legislaţiei].

199. Instanța de apel punctează că, la rubrica „regimul economic” s-a indicat că, interdicții asupra imobilului examinat nu sânt înregistrate, iar la rubrica ”regimul arhitectural urbanistic”, s-a indicat că, […conform Planului urbanistic general al oraşului Chisinău, aprobat prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr. 68/1-2 din 22.03.2007, imobilul este amplasat în nucleul istoric al Chișinăului, monument de importantă naţională, inclus cu nr.308 Chisinău, în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului R.Moldova nr.1531-XII din 22.06.1993. Documentaţia de proiect va fi elaborată de persoane autorizate, conform actelor normative în vizoare, inclusiv celor sanitare, protecţiei mediului, contra incendiilor și antiseismice, ţinând cont de regimul urbanistic din zona respectivă, procesul-verbal al şedinţei Consiliului National al Monumentelor Istorice nr. 12 din 19.07.2018, schița de proiect

avizată la 31.07.2018, avizul Agenţiei Naţionale Arheologice, Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale si Mediului al Republicii Moldova și Inspectoratului general pentru situații de urgență. Obiectivul va fi amplasat în limitele terenului arendat cu nr.cadastral 0100520184].

200. Colegiul remarcă că, la data de 24.12.2019, viceprimarul mun.Chișinău, Chironda Victor, a emis dispoziția nr.883-d „cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018", prin care a dispus revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018 eliberat *****" (f.d.25 vol.2).
201. În motivarea acesteia, s-a invocat că, "având în vedere demersul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.05/2-09/6488 din 13.11.2019, în temeiul art.29 alin.(1) și alin.(2), art.32 alin.(1) din Legea nr.436-XVI din 28.12.2006 privind administrația publică locală, art.15 și art.16 alin.(1) din Legea nr.136 din 17.06.2016 privind statutul municipiului Chișinău, dispoziția nr.636-dc din 04.12.2019 cu privire la delegarea unor atribuții ale Primarului General, viceprimarilor și secretarului interimar al consiliului municipal Chișinău, se revocă certificatul de urbanism pentru proiectare nr. 814/18 din 18.12.2018, eliberat Societății cu Răspundere Limitată "Regata Imobiliare" pentru elaborarea documentației de proiect a unui centru multifuncțional (social-cultural și de agrement) pe terenul cu nr.cadastral 0100520184, din contul demolării construcțiilor cu nr. cadastrale 010052018401 – 010052018404 din str. Maria Cebotari 20.
202. Materialele cauzei atestă că, procedura administrativă a fost inițiată prin demersul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.05/2-09/6488 din 13.11.2019, prin care s-a comunicat Direcției generale arhitectură, urbanism și relații funciare despre "revocarea" deciziilor Consiliului Naţional al Monumentelor Istorice și s-a solicitat în mod expres să nu se emită certificat de urbanism pentru proiectare sau să se anuleze acesta, în cazul în care deja a fost emis.
203. Totodată, Colegiul reține că, *****" nu a fost atrasă în procedura administrativă, beneficiarului certificatului de urbanism pentru proiectare fiindu-i doar comunicată soluția adoptată.
204. Astfel, felul în care a demarat procedura administrativă, în cadrul căreia a fost emisă dispoziția nr.883-d din 24.12.2019 nu lasă loc de interpretare în sensul existenței încălcărilor grave admise de către Primăria mun.Chișinău, în partea ce ține de antrenarea în proces a persoanei vizate de procedura administrativă în cauză.
205. Potrivit prevederilor art.123 Cod Administrativ, (1) O încălcare a prevederilor de formă și procedură, care nu duce la nulitatea actului administrativ individual, este neînsemnată atunci când: a) cererea necesară emiterii actului administrativ se întocmește ulterior; b) motivarea necesară se recuperează ulterior de către

autoritatea publică; c) audierea necesară a unui participant se face ulterior; d) decizia unei comisii, necesară pentru emiterea actului administrativ, se ia ulterior; e) colaborarea necesară a unei autorități publice are loc ulterior. *(2) Acțiunile prevăzute la alin. (1) pot fi recuperate până la finalizarea dezbaterilor judiciare în prima instanță.*

206. În acest sens, instanța de apel reliefează că, prin dispoziția viceprimarului mun.Chișinău, Chironda Victor nr.353-d din 21 iulie 2020, s-a dispus completarea preambulului acesteia, după cum urmează: Preambulul dispoziției nr.883-d din 24.12.2019 „Cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr. 814/18 din 18.12.2018", după sintagma: „demersul Ministerului Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova nr. 05/2-09/6488 din 13.11.2019", se va completa după cum urmează cu motive în fapt: „Conform Planului urbanistic general al oraşului Chişinău, aprobat prin decizia Consiliului mun. Chişinău nr. 68/1-2 din 22.03.2007, imobilul este amplasat în nucleul istoric al Chişinăului; monument de importanţă naţională, inclus cu nr. 308 Chişinău, în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr.1531 -XII din 22.06.1993. Conform deciziei Consiliului mun.Chişinău 6/28 din 27.06.2013 au fost stabilite hotarele Grădinii Publice "Ştefan cel Mare şi Sfânt", cu suprafaţa totală de 8,1476 ha. Terenul cu nr.cadastral 0100520.184, aferent construcţiei din str. Maria Cebotari, 20, este amplasat în hotarele grădinii publice menţionate şi face parte din suprafaţa totală a grădinii, calculată anterior. Grădina Publică "Ştefan cel Mare" este monument de arhitectură de importanţă naţională, inclus în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat (nr.1, Aleea Clasicilor Literaturii, Grădina Publică "Ştefan cel Mare"), aprobat prin hotărârea Parlamentului nr. 1531-XII din 22.06.1993. Agenţii economici care doresc să obţină terenuri pentru construcţia şi amplasarea în spaţiile verzi, proprietate publică, a obiectivelor pentru activităţi economice şi sociale compatibile cu destinaţia spaţiilor verzi (terenuri pentru sport, jocuri şi odihnă, obiective cu caracter cultural şi artistic, întreprinderi ale alimentaţiei publice, chioşcuri, pavilioane) solicită acordul autorităţilor administraţiei publice locale şi al autorităţii centrale pentru mediu. Locul de amplasare a obiectivelor, suprafaţa terenurilor şi condiţiile de desfăşurare a activităţii ulterioare se determină în baza documentaţiei de urbanism şi amenajare a teritoriului aprobate în modul stabilit.

207. La fel s-a menționat că, potrivit art. 20 din Legea nr.591-XIV din 23.09.1999 cu privire la spaţiile verzi ale localităţilor urbane şi rurale, se interzice, în spaţiile verzi, efectuarea construcţiilor fără avizul pozitiv al expertizei ecologice de stat şi obştești şi fară acordul populaţiei din zonele limitrofe. Nota informativă a Direcţiei generale arhitectură, urbanism şi relaţii funciare nr. 21/2882 din 09.06.2020, demersul Primăriei mun. Chişinău nr. 21/10090 din 25.05.2020, procesul-verbal al şedinţei nr.10 a grupului de lucru din 11.06.2020 cu opinia

SRL „Regata Imobiliare”, nota informativă a Direcţiei generale arhitectură, urbanism şi relaţii funciare nr.21/2405-p din 12.10.2018, opinia separată a specialiştilor Direcţiei generale, arhitectură, urbanism şi relaţii funciare. Motive în drept: art.146 alin.(1) lit.c) Cod Administrativ, art.20 alin. (3) din Legea nr. 591/1999 cu privire la spaţiile verzi ale localităţilor urbane şi rurale, deciziei Consiliului mun.Chişinău nr.6/28 din 27.06.2013 ”Cu privire la precizarea hotarelor Grădinii Publice ”Ştefan cel Mare şi Sfânt” şi ale scuarului Catedralei.”

208. Colegiul atestă că, autoritatea pârâtă, conducându-se de prevederile art.123 alin.(2) Cod administrativ, care stabilește că, încălcările admise pot fi înlăturate până la finalizarea dezbaterilor judiciare în prima instanță, în vederea înlăturării încălcărilor admise la emiterea actului administrativ individual defavorabil contestat, a emis dispoziția nr.353-d din 21.07.2020, din textul căreia nu se desprind alte motive, ce ar fi survenit ulterior emiterii certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18 decembrie 2018, însă până la emiterea dispoziției nr.883-d din 24 decembrie 2019, decât demersul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr.05/2-09/6488 din 13 noiembrie 2019.
209. În acest context Colegiul menționează că, deși autoritatea a emis dispoziția menționată, aceasta a eșuat să asigure înlăturarea încălcărilor.
210. În acest context Colegiul menționează că, potrivit dispoziției nr.883-d din 24 decembrie 2019, cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018, autoritatea a reținut în motivarea sa demersul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al R.Moldova nr.05/2-09/6488 din 13.11.2019.
211. Colegiul notează că, potrivit demersului menționat supra, s-a solicitat revocarea avizului pozitiv al CNM de la ședința nr.1 din 17.01.2019 pentru schița de proiect *Construirea unui centru social-cultural de agrement, din str.Maria Cibotari, nr.20, mun.Chișinău* (regim de înălțime proiectat – 8 nivele, supraterane: 2S+D+P+7E) și al avizului din ședința nr.12 din 19.07.2018 pentru Schița de proiect centru social-cultural și de agrement cu parcări subterane din str.Maria Cibotari, nr.20, mun.Chișinău.
212. Tot odată prin demers s-a menționat că, Consiliul Național al Monumentelor Istorice, în baza examinării demersului și altor documente, prin decizia sa din 16.10.2019 a revocat deciziile și avizele CNMI aprobate în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018, pentru schița de proiect *Construirea unui centru social-cultural și de agrement, din str.Maria Cebotari, nr.20, mun.Chișinău*.
213. În acest context, Colegiul menționează că, fiind supusă controlului judecătoresc decizia din 16.10.2019 a Consiliului Național al Monumentelor Istorice, instanța de apel a ajuns la concluzia asupra ilegalității deciziei Consiliului Național al Monumentelor Istorice, astfel pe cale de consecință urmează a fi anulate dispoziția nr.883-d din 24 decembrie 2019 ”cu privire la revocarea certificatului

de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018”, cât și dispoziția nr.353-d din 21 iulie 2020 ”cu privire la completarea dispoziției nr.883-d din 24 decembrie 2019”, or, potrivit art.224 lit.(a) Cod Administrativ, în baza unei acţiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum şi o eventuală decizie de soluţionare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale şi prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale.

214. Prin prisma acestor raționamente, completul judiciar, conchide de a admite cererile de apel depuse de Primarul General al mun.Chișinău și Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, a casa hotărârea primei instanțe și a emite o nouă decizie cu privire la admiterea acțiunii în contencios administrativ inițiată de *****” împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Primarului General al municipiului Chișinău, terți Asociația Obștească ”Centrul de Urbanism”, *****și Agenția Proprietății Publice privind anularea actelor administrative individuale defavorabile, cu anularea deciziei Consiliului Național al Monumentelor Istorice nr.16 din 16.10.2019 privind ”abrogarea deciziilor și avizelor CNMI aprobate în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018, pentru schița de proiect Construirea unui centru social-cultural și de agrement, din str.Maria Cibotari, nr.20, mun. Chișinău”, aprobată la 18.10.2019 de Ministrul Educației, Culturii și Cercetării și dispozițiile Viceprimarului mun.Chișinău, Victor Chironda nr.883-d din 24.12.2019 ”cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018” și dispoziția nr.353-d din 21 iulie 2020 ”cu privire la completarea dispoziției nr.883-d din 24.12.2019”.

215. În conformitate cu prevederile art.240 alin.(1) lit.c) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d e c i d e:

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 26 mai 2021, emisă în cauza în contencios administrativ la acțiunea înaintată de ***** împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Primarului General al mun.Chișinău, terți Asociația Obștească ”Centrul de Urbanism”, *****și Agenția Proprietății Publice privind anularea actelor administrative individuale defavorabile

Se emite o nouă decizie prin care:

Se admite acțiunea în contencios administrativ inițiată de *****împotriva Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Primarului General al municipiului Chișinău, terți Asociația Obștească ”Centrul de Urbanism”, *****și Agenția Proprietății Publice privind anularea actelor administrative individuale defavorabile.

Se anulează ca ilegală decizia Consiliului Național al Monumentelor Istorice de pe lângă Ministerul Educației, Culturii și Cercetării nr.16 din 16 octombrie 2019

privind ”abrogarea deciziilor și avizelor CNMI aprobate în cadrul ședințelor nr.1 din 17.01.2019 și nr.12 din 19.07.2018, pentru schița de proiect Construirea unui centru social-cultural și de agrement, din str.Maria Cibotari, nr.20, mun.Chișinău”, aprobată la 18 octombrie 2019 de Ministrul Educației, Culturii și Cercetării.

Se anulează ca ilegală dispoziția Viceprimarului municipiului Chișinău, Victor Chironda, cu nr.883-d din 24 decembrie 2019 ”cu privire la revocarea certificatului de urbanism pentru proiectare nr.814/18 din 18.12.2018” și dispoziția nr.353-d din 21 iulie 2020 „cu privire la completarea dispoziției nr.883-d din 24 decembrie 2019”.

Decizia este executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 luni.

Președintele ședinței,
judecătorul Veronica Negru
Judecătorii Ecaterina Palanciuc
Ina Dutca